

DAGSORDEN Opplæringsutvalget d. 27-01-2026

Mødedato Tirsdag d. 27. januar 2026 kl. 11:30

Mødested Fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet, Haakon VIIIs gate 9, 4005 Stavanger

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
SP 1/2026 Spørsmål fra Anne Kristin Bruns, KrF om fråværs grense og avtale med helsesykepleier	4
RS 1/2026 Referatsak: Høring om å slå sammen programområdene i utdanningsprogram for studies	6
RS 2/2026 Referatsak: Høring - struktur i norsk og engelsk for yrkesfaglige utdanningsprogram.....	7
RS 3/2026 Orienteringssak til Opplæringsutvalget - Vold og trusler i skolen - forvaltningsrevisjons	8
RS 4/2026 Statusmelding fra opplæringsavdelingen pr. 27.01.2026.....	9
PS 1/2026 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 10.11.2025.....	10
PS 2/2026 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 11.11.2025.....	11
PS 3/2026 Orientering fra Fagskolen Rogaland - Årsrapport om kvalitet i fagskoleutdanningene 20	12
PS 4/2026 Orientering om revidering av strategiplan for fagskolen Rogaland.....	16
PS 5/2026 Skolevalget 2025 - orienteringssak til OU.....	21
PS 6/2026 Sommerskolen 2025 - gjennomføring og veien videre.....	30
PS 7/2026 Endring i lokal forskrift - inntak til videregående opplæring - formidling til læreplass.....	39
PS 8/2026 Ny skole i eller nær Stavanger sentrum, oppdatert beslutningsgrunnlag.....	46
PS 9/2026 Andelen elever som vel å halde på nynorsk som målform i vidaregåande opplæring.....	86
PS 10/2026 Evaluering av gårdsdrift på Øksnevad vidaregåande skole.....	94

Rogaland
fylkeskommune

Møteinnkalling

Utvalg: Opplæringsutvalget

Møtested: Fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet, Haakon VIIIs gate 9, 4005
Stavanger

Dato: 27.01.2026

Tidspunkt: 11:30 -13:40

Eventuelt forfall må meldes snarest.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Forfall meldes til Torunn Høyland på e-post: torunn.hoyland@rogfk.no

Dersom det er aktuelt med habilitetsvurdering må man melde fra om dette tidlig, slik at det blir tid til å innhente en juridisk vurdering.

Anne Kristin Bruns

utvalgsleder

Torunn Høyland

utvalgssekretær

Spørsmål

Arkivreferanse: 2026/2925-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

Spørsmål fra Anne Kristin Bruns, KrF om fráværs grense og avtale med helsesykepleier som gyldig frávær

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
1/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Spørsmål fra folkevalgt

- Er dette ei problemstilling som direktøren har fått tilbakemeldingar på frå tilsette i skulane våre?
- Har dette blitt diskutert med andre fylker?
- Kva tenker direktøren at vi som skuleeigar kan gjere for å gjere ordninga mindre byråkratisk og lettare tilgjengeleg etter intensjonen?

Bakgrunn for spørsmålet

Ved fleire høve har vi diskutert fráværsgrense. Fráværsgrensa meine KrF er komen for å bli og det er det stor semje rundt.

Samtidig vart det gjort ei endring skuleåret 25/26, som har ført til fleire reaksjonar på at det å gå til helsesykepleiar kan bli ført som ugyldig frávær, og at det er opp til helsesykelpleiar å avgjere om dette er ein rådgevande samtale eller berre ein samtale. Dette var ikkje intensjonen slik eg har oppfatta det, men heller at det skulle

lette «trykket» på fastlegeordninga. Slik det blir rapportert i dag kan det sjå ut som at nettopp denne problemstillinga har gjort det meir vanskeleg for elevane å ha samtale/avtale med helsesykepleiar.

Ungdommens fylkesråd seier i si årsmelding for 2025 at :

«Det er utrolig vanskelig å møte med helsesykepleier eller rådgiver på skolen i skoletiden siden nå blir det sett på som ugyldig fravær. Vi har i årevis snakket om hvor essensiell helsesykepleier er på skolen, og nå kan vi nesten ikke se dem mellom 8.30-14.00. Det er lange ventelister, og en stor risiko på at et enkelt problem som kunne ha blitt ordnet med en rask samtale med helsesykepleier kan utvikle seg til et større problem. Stress, press og endringer er tre beskrivelser som passer videregående skole veldig godt, og for å forhindre at vår ungdom bare beskriver videregående skole som stress, press og endringer må disse fraværreglene endres kjapt»

Referatsak

Arkivreferanse: 2025/85119-2

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Referatsak: Høring om å slå sammen programområdene i utdanningsprogram for studiespesialisering

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
1/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Høring om å slå sammen programområdene i utdanningsprogram for studiespesialisering - høringssvar

Saken gjelder

Høringen behandles av fylkesutvalget tirsdag 20. januar. Saksfremlegg og protokoll fra fylkesutvalgets møte legges frem til orientering.

Referatsak

Arkivreferanse: 2025/80598-4

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Referatsak: Høring - struktur i norsk og engelsk for yrkesfaglige utdanningsprogram

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
1/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
2/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringssvar - struktur i norsk og engelsk for yrkesfaglige utdanningsprogram

Saken gjelder

Høringen behandles av fylkesutvalget tirsdag 20. januar. Saksfremlegg og protokoll fra fylkesutvalgets møte legges frem til orientering.

Referatsak

Arkivreferanse: 2026/2471-1

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Orienteringssak til Opplæringsutvalget - Vold og trusler i skolen - forvaltningsrevisjonsrapport

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Forvaltningsrevisjonsrapporten Vold og trusler i skolen

Saken gjelder

Fylkestinget vedtok 9.12.2025 i sak 129/2025 – Vold og trusler i skolen – forvaltningsrevisjonsrapport, følgende:

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Vold og trusler i skolen tas til orientering.
2. Rapporten oversendes fylkesdirektøren for oppfølging av rapportens anbefalinger.
3. Kontrollutvalget får tilbakemelding om hvordan rapportens anbefalinger er fulgt opp innen 30.10.2026.
4. Rapporten oversendes opplæringsutvalget til orientering.

I tråd med punkt 4 legges herved rapporten frem til orientering.

Referatsak

Arkivreferanse: 2026/3948-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

Statusmelding fra opplæringsavdelingen pr. 27.01.2026

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
4/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Saken gjelder

Statusmelding fra opplæringsavdelingen v/opplæringsdirektør Eiliv Fougner Janssen

Saksframlegg

Dato: 05.01.2026

Arkivreferanse: 2026/223-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 10.11.2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
1/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Møteprotokoll OU 10.11.2025

Innstilling

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget 10.11.2025 godkjennes.

Anne Kristin Bruns

leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 05.01.2026

Arkivreferanse: 2026/224-1

Saksbehandler: Torunn Høyland

Avdeling: Politisk sekretariat

Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 11.11.2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Møteprotokoll OU 11.11.25

Sammendrag

Innstilling

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget 11.11.2025 godkjennes.

Anne Kristin Bruns

leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 05.01.2026

Arkivreferanse: 2025/88377-1

Saksbehandler: Arild E Helgøy

Avdeling: Regional kompetanse og analyse

Orientering fra Fagskolen Rogaland - Årsrapport om kvalitet i fagskoleutdanningene 2024 - 2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
5/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
5/2026	26.01.2026	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
3/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget
9/2026	29.01.2026	Kultur- og næringsutvalget
		Fylkesutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Årsrapport 2024-2025 Fagskolen Rogaland ver 0.2

Sammendrag

Fylkesdirektøren legger årlig frem orientering årsrapport om kvalitet i fagskoleutdanningen for Fagskolen Rogaland til orientering. Årsrapporten ble vedtatt av styret for Fagskolen Rogaland 04.12.25.

Fylkesdirektørens innstilling

Årsrapport om kvalitet i fagskoleutdanningen 2024-2025 for Fagskolen Rogaland tas til orientering.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Ved behandling av FT-sak 137/2019 «Fagskolen – Fylkeskommunes rolle som skoleeier og forvalter» fattet Fylkestinget blant annet følgende vedtak:

Strategiplan og årsrapport for Fagskolen Rogaland legges fram til orientering for Fylkestinget. Fylkesdirektøren orienterer derfor i denne saken Fylkestinget om årsrapport 2024-2025 vedtatt av styret til Fagskolen Rogaland 04.12.25 med følgende vedtak: «Årsrapport om kvalitet i utdanningene 2024-2025 godkjennes. Årsrapporten oversendes skoleeier til orientering».

Problemstilling

Fylkesdirektøren legger årlig frem årsrapport for Fagskolen Rogaland til orientering

Saksopplysninger

Som redegjort for i notat til FT-sak 104/2020, skal Fylkestinget forvalte fylkeskommunens eierskap for egne fylkeskommunalt eide fagskoler.

Styringsmodellen kan sammenlignes med generalforsamlingen i et aksjeselskap, som er det overordnede eierorgan, men som ikke er involvert i den daglige driften.

Administrasjonen ved Fagskolen Rogaland skal årlig legge frem årsrapport for styret for Fagskolen Rogaland. Denne skal deretter legges frem til orientering for

Fylkestinget. Årsrapporten om kvalitet dekker studieåret 2024-2025. Den bygger på delrapporter fra alle fagområdene, det vil si fagområde for helse og

oppvekstutdanninger, tekniske utdanninger (bygg, anlegg, elkraft, automasjon,

maskinteknikk og petroleum), maritime utdanninger og administrative og økonomiske

utdanninger. I tillegg bygger den på funn i Studentundersøkelsen, tatt opp i

mai 2025 og interne kartlegginger og meldinger. Det vises ellers til rapporten som er vedlagt.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer årsrapporten som innholdsrik og grundig, og er en god orientering om Fagskolen Rogaland sin aktivitet for det foregående studieår.

Konklusjon

Fylkesdirektøren vurderer årsrapporten som innholdsrik og grundig, og det anbefales at Fylkestinget tar saken til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 05.01.2026

Arkivreferanse: 2025/88387-1

Saksbehandler: Arild E Helgøy

Avdeling: Regional kompetanse og analyse

Orientering om revidering av strategiplan for fagskolen Rogaland

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
4/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget
10/2026	29.01.2026	Kultur- og næringsutvalget
		Fylkesutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Revidering av strategiplan - Strategiplan for Fagskolen Rogaland 2026 - 2029
- 2 Strategiplan Fagskolen Rogaland 2022-2026

Sammendrag

Styret ved Fagskolen Rogaland har behandlet revidering av fagskolens strategiplan. Godkjent strategiplan skal legges frem til Fylkestinget for orientering. Vedlagte revidering av strategiplan 2026-2029 ble vedtatt av styret for Fagskolen Rogaland 04.12.25. Justeringer i mål og strategier er foretatt for å ta høyde for blant annet arbeidet med institusjonsakkreditering, og samarbeid med ulike aktører, herunder Riksantikvarens nye håndverkstrategi.

Fylkesdirektørens innstilling

Revidering av strategiplan for Fagskolen Rogaland 2026-2029 tas til orientering.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Ved behandling av FT-sak 137/2019 «Fagskolen – Fylkeskommunes rolle som skoleeier og forvalter» fattet Fylkestinget følgende vedtak:

1. Det legges fram egen sak om styringssignaler for Fagskolen Rogaland våren 2020.
2. Styrevedtektene for Fagskolen Rogaland endres slik at skoleeiers rolle overfor styret er tydelig definert. Det legges fram egen sak for fylkestinget.
3. Strategiplan og årsrapport for Fagskolen Rogaland legges fram til orientering for fylkestinget.
4. Rutiner for forvaltning av statlig tilskudd til fagskolene i Rogaland legges fram i egen sak for fylkestinget.

Fylkesdirektøren orienterer i denne saken Fylkestinget om Fagskolen Rogaland sin reviderte strategiplan for 2026-2029, vedtatt av styret 04.12.25. Vedlagt følger saksframlegg fra styremøtet, samt strategiplan for 2022-2026 som var utgangspunkt for revideringen.

Problemstilling

Fylkestinget skal som skoleeier bli orientert om gjeldende strategiplan for Fagskolen Rogaland.

Saksopplysninger

Som redegjort for i notat til FT-sak 104/2020, skal Fylkestinget forvalte fylkeskommunens eierskap for egne fylkeskommunalt eide fagskoler.

Styringsmodellen kan sammenlignes med generalforsamlingen i et aksjeselskap, som er det overordnede eierorgan, men som ikke er involvert i den daglige driften.

Skolen har ansvar for å utarbeide en strategiplan for Fagskolen Rogaland som skal godkjennes av fagskolens styre. Godkjent strategiplan skal legges frem til orientering for Fylkestinget.

Bakgrunnen for å justere strategiplanen er blant annet arbeidet med institusjonsakkreditering og samarbeid med ulike aktører, herunder Riksantikvarens nye håndverkstrategi. Administrasjonen ved Fagskolen Rogaland ser for seg en større prosess og bred medvirkning i en revisjon av planverk og ny strategiplan relatert til de varslede endringer i utdanningsnivå og institusjonsakkreditering.

De overordnede mål videreføres i hovedsak, med noen justeringer og tillegg slik det framgår under (endringer i *kursiv*):

Justerte mål

Mål 1: Fagskolen Rogaland skal utvikle og tilby utdanninger av høy kvalitet i tråd med arbeidslivets behov og samfunnets forventninger *til grønn omstilling og bærekraft*.

Mål 2: Fagskolen Rogaland skal sikre og videreutvikle et godt lærings- og arbeidsmiljø og gode utdanningsvilkår for studentene.

Mål 3: Fagskolen Rogaland skal vedlikeholde og videreutvikle en robust organisasjon *og være en attraktiv arbeidsplass*.

Mål 4: Fagskolen skal være robust og fleksibel nok til å håndtere endringer i etterspørsel, kompetansebehov, konjunkturer og ulike økonomiske rammebetingelser.

Mål 5: Fagskolen Rogaland skal være proaktiv og bidra til omstilling og innovasjon, *samt inkludering og utvikling av arbeidskraftreserven*.

Justerte felles strategier

Strategi 1: Utvikle samarbeidet med nåværende og framvoksende yrkesfelt

Strategi 2: Sikre god medvirkning av studenter

Strategi 3: Sikre høy gjennomstrømming

Strategi 4: Utvikle læringsmiljøet

Strategi 5: *Legge til rette for institusjonsakkreditering og bidra til positivt omdømme av høyere yrkesfaglig utdanning, blant annet gjennom å søke utdanningsfaglig samarbeid med andre institusjoner*

Strategi 6: *Bidra til å opprettholde kultur og tradisjon i ulike yrkesutøvelser i Rogaland*

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer justerte mål og strategier i strategiplanen 2026-2029 for Fagskolen Rogaland som et godt grunnlag for videreutvikling av skolen de nærmeste årene. Revideringen vil, etter fylkesdirektørens vurdering, bidra til ytterligere å styrke fagskolens viktige posisjon som leverandør av høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland.

Konklusjon

Det anbefales at Fylkestinget tar revidering av strategiplan for Fagskolen Rogaland 2026-2029 til orientering

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 16.01.2026

Arkivreferanse: 2025/74510-1

Saksbehandler: Hilde Blesvik

Avdeling: Skoleutvikling

Skolevalget 2025 - orienteringssak til OU

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
8/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
11/2026	26.01.2026	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
5/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Sammendrag

I forbindelse med stortingsvalget høsten 2025 gjennomførte de videregående skolene i Rogaland skolevalg som en del av arbeidet med å styrke elevenes demokratiske kompetanse og politiske engasjement.

Seksjon for skoleutvikling i opplæringsavdelingen har bidratt aktivt i både forberedelsene og gjennomføringen av skolevalget. Ungdommens fylkesråd og ungdomspolitikkerne ble involvert på et tidlig tidspunkt for å sikre bred medvirkning og forankring. Dette arbeidet er nærmere beskrevet i saken.

I etterkant av skolevalget er det gjennomført en evaluering av samarbeidet med representanter fra ungdomspartiene, debattlederne og skolekontaktene. Evalueringen presenteres i saken.

Fylkesdirektørens innstilling

Saken tas til orientering.

.

Eiliv Fougner Janssen

Opplæringsdirektør

Linda Gilje

Avdelingssjef opplæring i skole

Bakgrunn for saken

Opplæringsutvalget vedtok i 2016, sak 15/18293 at opplæringsavdelingen har ansvar følgende oppgaver i forbindelse med skolevalg:

- Invitere ungdomspartiene til forberedelser innen utgangen av april.
- Legge fram forslag til organisering av skoledebattene
- Sikre for at nødvendig informasjon blir sendt til skolene
- Sikre at skolene er i kontakt med Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (SIKT)
- Innhente tilbakemelding fra ungdomspartiene og skolen om gjennomføringen

Opplæringsutvalget vedtok videre i 2017, sak 036/17 nærmere retningslinjer for gjennomføring av debattene og valgtorgene.

- Ungdomspartiene får politisk fravær for deltakelse i debattene og kan melde fraværet senest en virkedag før.
- Det politiske fraværet kan bekreftes av fylkesleder/sekretær.
- Seksjon opplæring i skole inviterer til debattlederkurs i forkant. Debattleder skal ikke være en elev.

I sak 2024/101838 la fylkesdirektøren fram sin plan for organiseringen av skolevalget 2025, basert på innspill fra de politiske utvalgene i behandlingen av orienteringssaken etter skolevalget 2023 (sak 2023/60803).

Problemstilling

Fylkesdirektøren leverer i denne saken en orientering om forberedelser og gjennomføring av skolevalget 2025.

Saksopplysninger

Demokratiopplæring og ungdomsmedvirkning i skolevalget 2025

Fylkesdirektøren vurderer demokratiopplæring som en sentral del av det videregående opplæringsløpet. Det er viktig at ungdom får anledning til å utvikle evnen til kritisk tenkning og lære å håndtere meningsbrytninger. Dette er i tråd med læreplanverkets overordnede del, der det tverrfaglige temaet *Demokrati og medborgerskap* understreker at opplæringen skal gi elevene innsikt i demokratiske prinsipper, forståelse for rettighetene til både flertall og mindretall, og evne til å respektere uenighet. Gjennom Rogaland fylkeskommune sine satsningsområder for videregående opplæring er skolene forpliktet til å fremme en aktiv og selvstendig elevrolle. Skolen skal legge til rette for at elevene er aktive og selvstendige i opplæringen og i skoledemokratiet.

I rammeverket for videregående opplæring i Rogaland er skolevalget fremhevet som en viktig arena for demokratisk deltakelse. Skolevalget gir elevene mulighet til å erfare hva det innebærer å være en aktiv medborger, og inngår som en del av arbeidet med det tverrfaglige temaet *Demokrati og medborgerskap*.

Valget gjennomføres i samarbeid med SIKT, Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, og inkluderer skoledebatter som arrangeres lokalt på den enkelte skole. Som følge av politiske føringer har fylkesdirektøren vært i dialog med Ungdommens fylkesråd (UFR) og Elevorganisasjonen (EO) i Rogaland i forbindelse med planleggingen av skolevalget 2025. Det er også innhentet informasjon om organisering av skolevalg i andre fylker, i tråd med vedtak i sak PS51/2023.

Innspill fra Ungdommens fylkesråd

UFR uttrykker et sterkt engasjement for å styrke demokrati og medborgerskap i skolen. De ønsker at skolevalget får større plass i undervisningen, og at lærerne prioriterer dette i forkant av valgdagen. Målet er at elevene skal delta i valget ut fra egen motivasjon, og ikke kun fordi det er en del av timeplanen.

Innspill fra Elevorganisasjonen i Rogaland

Fylkesstyret i Elevorganisasjonen fremhever viktigheten av å motivere elever til å delta i skolevalget som en del av deres demokratiske dannelses. De ønsker at skolene i større grad legger til rette for besøk fra politiske partier med informasjonsstand, og at perioden for skolevalget utvides for å gi elevene bedre mulighet til å sette seg inn i partienes politikk.

Erfaringer fra andre fylkeskommuner

Fylkesdirektøren har undersøkt i forkant organiseringen av skolevalget i Agder, Oslo og Trøndelag. I Agder har ungdomspartiene etablert et nettverk med en koordinator, noe som forenkler planleggingen av skoledebattene. Oslo har tidligere benyttet en modell der ungdomspartiene selv koordinerte deltakelse, men har erfart utfordringer med denne løsningen og søker nå støtte fra valgadministrasjonen. Denne organiseringsformen ble presentert for ungdomspolitikere og skolens representanter i det felles forberedelsesmøte som ble arrangert i april. I etterkant ble ungdomspartiene spurt om sin holdning til å etablere et slikt nettverk. Dette ønsket de ikke. Fylkesdirektøren gikk derfor ikke videre med dette.

Skolene som arrangører

Demokrati og medborgerskap er ett av de tverrfaglige temaene i læreplanens overordnede del. Dette innebærer at alle fag skal bidra til å belyse temaet gjennom året, enten gjennom arbeidsformer eller innhold knyttet til fagets kompetansemål.

Den enkelte videregående skole har ansvar for den interne planleggingen og gjennomføringen av skolevalget. Skolene vurderer selv i hvilken grad og på hvilken måte temaer knyttet til demokrati og politikk skal prege undervisningen og timeplanen, utover det som er fastsatt i læreplanen for samfunnskunnskap. Dette faget inngår i opplæringsløpet for alle elever, men ytterligere prioritering vil variere avhengig av skolens tilbud av programfag og valgfag.

Ved forrige valg i 2023 engasjerte fylkesdirektøren KåKå kverulantkatedralen til å utvikle en digital ressurside med undervisningsmaterieell om valg og demokratiske rettigheter. Ressurssiden er fortsatt tilgjengelig, og fylkesdirektøren har oppfordret skolene til å benytte den i forberedelsene til skolevalget 2025.

Fylkeskommunens oppgaver

Rogaland fylkeskommune har fulgt Utdanningsdirektoratets retningslinjer for gjennomføring av skolevalget, med ett lokalt unntak: Det er presisert at debattene bør ledes av en voksen, basert på tidligere erfaringer og vedtak i Opplæringsutvalget i 2017. Samtidig er det ønskelig at skolene involverer elevrådet i planlegging og gjennomføring av debattene.

Innspillene fra UFR og EO som er presentert lenger oppe i saken, ble videreformidlet til skolene både i møte med rektorkollegiet og med skolekontaktene for skolevalget. Det ble også presisert at elevråd og andre representanter for elevene skal involveres i planleggingen på skolen. Dette kan for eksempel være elever som har fag som politikk og menneskerettigheter.

Debattlederkurs

Fylkesdirektøren inviterte også i år til kurs for lærerne som leder debattene. Årets kursholdere kom fra Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner. LNU er svært erfaren kursholder og tilbakemelding var svært god.

Evaluerings av skolevalget

Nedenfor har fylkesdirektøren kort oppsummert tilbakemeldingene fra skolens kontaktpersoner for skolevalget, ungdomspolitikere og debattlederne gjennom figurene fra Formsundersøkelsene og en kort oppsummering av de viktigste erfaringene og forbedringspunktene.

Ungdomspolitikernes tilbakemeldinger

3. I forberedelsene til skoledebatt og valgtorg, hvor enig er du i følgende utsagn (RFK er lik Rogaland fylkeskommune):

Uenig Litt uenig Litt enig Enig Ikke aktuelt

Vi fikk god informasjon fra RFK på samling i forkant av skoledebattene og valgtorget.

Vi fikk god informasjon fra RFK på e-post i arbeidet med skoledebattene og valgtorget.

Vi fikk god informasjon fra skolene i planleggingen.

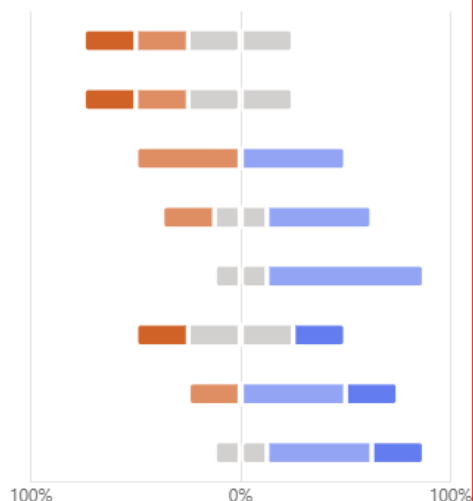
Internt i partiet har organisering fungert godt.

Debattreglene var klare og tydelige.

Debatten ble ledet på en god måte.

Elevene var engasjerte.

Valgtorget ble gjennomført på en god måte.

Skolekontaktens tilbakemeldinger

3. I forberedelsene til skoledebatt og valgtorg, hvor enig er du i følgende utsagn:

Uenig Litt uenig Litt enig Enig Ikke aktuelt

Vi fikk god informasjon fra RFK på møte i forkant av skoledebattene og valgtorget.

Vi fikk god informasjon fra RFK på e-post i arbeidet med skoledebattene og valgtorget.

Vi fikk god informasjon fra ungdomspartiene i planleggingen.

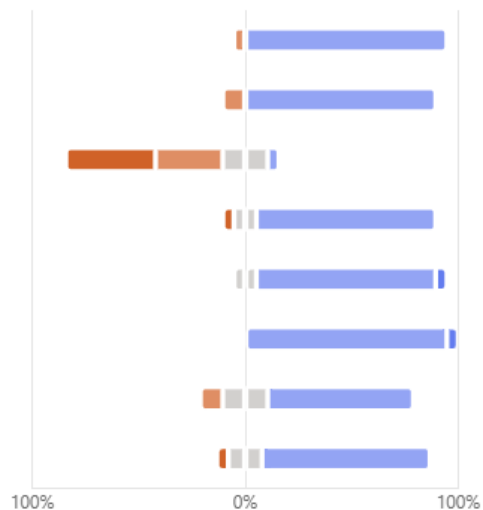
Internt på skolen har organisering fungert godt

Debattreglene var klare og tydelige.

Debatten ble ledet på en god måte.

Elevene var engasjerte.

Valgtorget ble gjennomført på en god måte.

Debattlederne tilbakemeldinger

Hva fungerte godt?

- God informasjon fra Rogaland fylkeskommune (RFK) både i møter og på e-post.
- Debattreglene var tydelige, og debattene ble stort sett godt ledet.
- Elevene var engasjerte, og både debatt og valgtorg ble gjennomført på en god måte.
- Skolene opplevde god intern organisering, og mange rapporterte om effektiv og ryddig gjennomføring.
- Fysiske valg og urnevalg ble positivt omtalt.
- God oppførsel fra ungdomspolitikere, med ryddige stands og saklige debatter.
- Tidlig avklaring av datoer og bruk av Teams ble trukket frem som positivt.

Hva var utfordrende?

- Kort tid fra skolestart til gjennomføring gjorde det vanskelig å forberede elevene godt.
- Kontakt med ungdomspartiene var gjennomgående vanskelig:
 - Mange partier svarte sent eller ikke i det hele tatt.
 - Noen partier dukket ikke opp til debatt eller valgtorg.
- Debattens lengde (1,5 timer) ble opplevd som for lang – ønsker å redusere til 1 time neste år.
- Uønsket utdeling av materiell (popcorn, klistremerker og snop) skapte utfordringer med renhold.

- Punktet om kontakt med ungdomspartiene i forkant er noe som har gått igjen i flere år.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren ser at de involverte er fornøyde med gjennomføringen av skolevalget i 2025. Det har i større grad blitt lagt vekt på forberedelser i dialog med ungdom. Det har også vært vektlagt en felles forståelse for prosessen blant de ulike aktørene, og dette er noe som vil fortsette. Fylkesdirektøren har også satt skolevalget på agendaen i møte med rektorene og skoleledelsen.

Konklusjon

Saken tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 16.01.2026

Arkivreferanse: 2025/76910-1

Saksbehandler: Hilde Blesvik

Avdeling: Skoleutvikling

Sommerskolen 2025 - orientering om gjennomføring og veien videre

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
7/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
10/2026	26.01.2026	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
6/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Saken orienterer om gjennomføring og resultater fra Sommerskolen 2025 og pilotprosjekt meropplæring. Det presenteres også videre planer knyttet til meropplæring.

Saken svarer også ut tilleggsforslag som ble vedtatt i møte i Ungdommenes fylkesråd 26.09.2024, Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse 30.09.2024 og i Opplæringsutvalget 01.10.2024.

Fylkesdirektørens innstilling

Saken tas til orientering.

Eiliv Fougner Janssen

Opplæringsdirektør

Linda Gilje

Avdelingssjef opplæring i skole

Bakgrunn for saken

Sommerskolen i Rogaland ble første gang gjennomført i 2006. De første årene var den et tilbud til elever på yrkesfaglige utdanningsprogram som hadde karakteren 1 i matematikk eller naturfag.

Fylkestinget vedtok i møte 11.06.2019, sak 54/2019 følgende:

- 1. Tilbudet med sommerskole for elever med karakteren 1 utvides til også å omfatte elever i studiespesialiserende utdanningsprogram og elever med ikke vurdering (IV) i begge utdanningsprogram.*
- 2. Tilbudet gjelder for fellesfagene med lokalgitt eksamen, hvor minst 10 elever har karakter 1 eller IV.*
- 3. Tilbudet iverksettes så langt det er mulig fra skoleåret 2018/19.*
- 4. Kostnadene spilles inn og vurderes i forbindelse med ordinær budsjettprosess.*

I sak 2023/73390 kom utvalget med to tilleggsforslag som ble tatt med i den videre organiseringen.

Opplæringsutvalget ber om at elever som får karakteren 1 eller IV, og blir meldt til eksamen i samme fag, får delta på sommerskolen.

I behandling i Ungdommens fylkesråd 26.09.2024 og i Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse 30.09.2024 ble følgende vedtatt:

UFR mener dette er et tilbud en god del elever trenger og at deltakelse handler om motivasjon. Vi ønsker at det skal bli sett på en forbedring av planen for sommerskolen.

Vi ønsker at det skal gjennomføres en revidering av sommerskolen for å unngå at den blir lagt ned. UFR ønsker bedre informasjon om hva tilbudet er og bedre markedsføring av sommerskolen.

UFR ønsker at fylkeskommunen ikke skal legge ned dette tilbudet da vi ser behovet for tilbudet. Ordningen skal tydeliggjøres og fremmes som et mulig løp direkte til de som har strøket i fag. Bør også vurdere å endre navn, og gjøre det mer tydelig at tilbudet ikke er for tungt for elevene. UFR ønsker at

sommerskolen blir mer fleksibel med tanke på tidspunktet og måten den gjennomføres, for eksempel digitalt.

UFR bør jobbe for et tilbud i nordfylket, selv om dette har strandet tidligere. Et digitalt tilbud kan gjøre opp for dette.

Vi ønsker at det skal bli sett på en forbedring av planen for sommerskolen. Vi ønsker at det skal gjennomføres en revidering av sommerskolen for å unngå at den blir lagt ned.

I behandling i Opplæringsutvalget 01.10.2024 ble det lagt til følgende:

Opplæringsutvalget ber fylkesdirektør om å forespørre kunnskapsdepartementet om å kunne gjennomføre forsøksordning med lokalt gitt eksamen i engelsk og matematikk for å øke gjennomføring i sommerskolen.

Opplæringsutvalget ber om at det utføres en spørreundersøkelse på de elevene som frafalt og fullførte for å kartlegge de utslagsgivende årsakene som bør jobbes med for å øke gjennomføringsgraden og deltakelsen

Problemstilling

Fylkesdirektøren vil i denne saken gjøre rede for fullføring gjennom tiltak sommerskole og meropplæring. (jfr. Opplæringsforskrift §5-2)

Basert på erfaringer fra 2025 vil Fylkesdirektøren se på hvordan meropplæring og sommerskole kan knyttes sammen med mål om å gi et bedre tilbud til alle elever i tråd med fullføringsreformen og ny opplæringslov.

Saksopplysninger

Sommerskolen 2025

Fylkesdirektøren jobber kontinuerlig med å utvikle tilbud som treffer målgruppen best og gir høyest mulig gjennomføring. Sommerskolen er ett av flere tiltak Rogaland fylkeskommune har for å hjelpe elever med å fullføre intensivopplæring og oppfølging.

Sommerskolen i 2025 gav undervisning og gjennomførte eksamen etter læreplanene i Kunnskapsløftet LK20. Det er ikke lenger mulig å ta eksamen etter læreplanene i LK06. Sommerskole er et ikke lovpålagt tilbud der kursene avsluttes med en muntlig eller muntlig-praktisk eksamen.

Undervisningen ble gitt i grupper der elever fulgte ulike læreplaner, avhengig av utdanningsprogram. For eksempel i historie var det elever fra både påbygg, studieforberedende og studiespesialiserende program i samme gruppe. I naturfag har elever som følger fagfornyelsen, ulike læreplaner tilpasset sitt utdanningsprogram.

Alle elever som har fått karakteren 1 eller IV kan melde seg på Sommerskolen, dersom faget tilbys. Hvilke fag som tilbys på sommerskolen er regulert av eksamensordningen i videregående skole. Hvis faget ikke tilbys på sommerskolen, får skolene ekstra midler til intensivopplæring slik at de kan følge opp elevene med tiltak for å sikre gjennomføring. Skolene har gode rutiner for å kontinuerlig arbeide, for å motivere elever som kan være aktuelle for ulike fullføringstiltak.

Videre svarer fylkesdirektøren ut spørsmål fra opplæringsutvalget jfr. behandling 01.10.2024.

Spørsmål til Utdanningsdirektoratet om forsøksordning med lokalt gitt eksamen i engelsk og matematikk

I desember 2024 sendte fylkesdirektøren en henvendelse til Utdanningsdirektoratet om det vil være mulig å søke om et forsøk hvor elever kan unntas vurderingsordning i fag med sentralt og lokalt gitt eksamen. Utdanningsdirektoratet kunne ikke svare på dette på generelt grunnlag, og svarte at dette vil være avhengig av hva slags tiltak det er snakk om. De viste til nettsidene sine der det står at forsøk av både pedagogisk og organisatorisk art kan innvilges blant annet dersom de kan begrunnes faglig.

Deltakelse på sommerskolen har vært svært lav de siste årene, og fylkesdirektøren kan ikke se at vi har et godt nok faglig grunnlag for å kunne søke om et forsøk om å frita elever på sommerskole vurderingsordningen i fag med sentralt gitt skriftlig eksamen. I tillegg har fylkeskommunen nå mulighet til å tilby elever som ikke har

bestått et fag meropplæring mot en ny standpunktkarakter, noe fylkesdirektøren mener vil kunne få flere elever til å fullføre og bestå.

Undersøkelse - ungdom som var påmeldt Sommerskolen 2024

Fylkesdirektøren sendte i etterkant av behandlingen i OU ut en undersøkelse til de 68 ungdommene som var påmeldt Sommerskolen 2024. Fylkesdirektøren har ikke andre muligheter til å nå disse elevene enn gjennom en e-post. Ungdommene fikk fire spørsmål om oppmøte og resultat. 19 ungdommer svarte på undersøkelsen. Over halvparten av de som svarte bestod faget de tok på sommerskolen. De syv som svarte at de ikke møtte begrunnet det med ferie og andre kolliderende planer.

Markedsføring av sommerskolen

Fylkesdirektøren har i flere år involvert kommunikasjonsavdelingen og Melvær for å få en mest mulig relevant markedsføring for sommerskolen. Markedsføringen benytter seg av de sosiale medier som fylkeskommunen har tilgang til. Antall visninger på disse publiseringene ligger på nærmere 900 000.

Kommunikasjonsavdelingen produserte også materiell som ble publisert på skolenes nettsider og sosiale medier, noe som når langt ut. På denne måten har fylkesdirektøren ønsket å nå foresatte som kan bidra til motivasjon for ungdom som kan benytte tilbudet om sommerskole. Fylkesdirektøren erfarer at det er arbeidet godt og grundig med markedsføring knyttet til Sommerskolen 2025.

Samarbeid med skolene

Fylkesdirektøren kjenner til at de videregående skolene har etablerte rutiner for å informere elevene om hvilke muligheter de har for å kunne fullføre i det aktuelle faget, enten det er gjennom sommerskole eller andre fullføringstiltak.

Med bakgrunn i erfaringene fra 2023 og 2024 har fylkesdirektøren i 2025 hatt ekstra fokus på å gjøre sommerskolen kjent i nordfylket. Det førte likevel ikke til et større antall påmeldte. Også i år var det under ti elever påmeldt fordelt på tre fag. Derfor ble det heller ikke i år noe tilbud om sommerskolen på Karmsund vgs.

Digitalt tilbud

Det har i flere år vært tilbudt elever på sommerskolen å få digital oppfølging. Det vil likevel være nødvendig for lærerne på sommerskolen å møte elevene før de skal gjennomføre en eksamen.

Fagtilbud og resultat

Sommerskolen 2025 ble gjennomført fra 16. til 26. juni, med eksamensdag 27. juni. Fagene som ble tilbudt:

Yrkesfaglige program: Kroppsøving og naturfag

Studieforberedende og studiespesialiserende program: Kroppsøving, naturfag, historie og norsk muntlig

Norsk muntlig var et nytt fag fylkesdirektøren la inn i tilbudet. Påmeldingen var så liten av kurset ikke ble gjennomført.

Av de 27 ungdommene som møtte til eksamen bestod 24 ungdommer fordelt på fagene historie, naturfag eller kroppsøving. Ni kandidater gikk opp som elever og 18 kandidater gikk opp som privatister. Dette er det laveste antall som har fått karakter etter endt sommerskoleeksamen. Dette på tross av et stadig mer systematisk arbeid for å finne elevene/ungdommene som har rett til å benytte seg av tilbudet, både gjennom skolens oppfølgingsansvarlige og oppfølgingstjenesten.

Evaluerings

I avslutningen av Sommerskolen 2025 ble det gjennomført en enkel evaluering blant elever og lærere. Fylkesdirektøren fikk inn 19 svar fra elever. Disse er veldig fornøyde med både undervisningen og følte seg godt forberedt til eksamen.

Seks av syv lærere/assistenter svarte på undersøkelsen. Alle er enige om at sommerskolen er godt organisert og at de er glade for å kunne bidra til økt gjennomføring.

Meropplæring

Elever som ikke har bestått standpunkt- eller eksamenskarakter i ett eller flere fag, har rett til meropplæring etter opplæringsforskriften § 5-2, dersom eleven har fulgt undervisningen frem til 1. mars. Dette innebærer at elever som får «ikke vurdert» etter 1. mars, enten på grunn av fraværs grensen eller manglende vurderingsgrunnlag, også har rett til meropplæring etter bestemmelsen.

Meropplæring skal gis frem mot en standpunktkarakter og være i tråd med kompetansemålene i læreplanen. Fylkeskommunen kan gjøre unntak fra timetallet og

tilpasse opplæringen ut fra elevens forkunnskaper. Det er fylkeskommunen som avgjør hvordan tilbudet organiseres. Reglene om individuell vurdering i opplæringsloven gjelder, med mindre annet er fastsatt. Dette innebærer at det skal gis underveisvurdering, og eleven skal være kjent med grunnlaget for fastsetting av standpunktkarakter. Opplæringen skal dekke alle kompetansemålene i faget. Timetallet må ikke være så lavt at dette ikke ivaretas. Vurderingsforskrift og fraværsreglementet gjelder da eleven får status som elev i faget.

Meropplæring på sensommerskolen i Rogaland – Matematikk 1P

Sommeren 2025 arrangerte Rogaland fylkeskommune en pilot for meropplæring i matematikkfaget 1P. Faget ble valgt fordi mange elever har utfordringer med å bestå, og gjennomføringsprosenten er lav. Tall fra skoleåret 2023/2024 viser at 108 elever ikke bestod 1P eller 1T. Ved å tilby meropplæring på sensommerskolen får elevene mulighet til å fullføre matematikkfaget i Vg1, noe som øker sjansen for å mestre obligatorisk matematikk i Vg2. (Matematikk på vg1 har fylkesdirektøren ikke hatt mulighet til å tilby på den etablerte sommerskolen på grunn av eksamensordningen i faget.)

Sensommerskolen ble organisert og finansiert av opplæringsavdelingen. Tilbudet ble lagt til tre videregående skoler: Vardafjell, Svithun og Vågen. Det var totalt 90 plasser, og undervisningen ble gjennomført med to lærere per gruppe på 30 elever. Opplæringen omfattet 60 undervisningstimer fordelt over to uker, fra 28. juli til 8. august, med daglige økter fra kl. 09.00 til 15.00. Dette var en komprimert versjon av det ordinære undervisningsopplegget, der 140 timer ble redusert til 60 timer. I løpet av ti dager fikk deltakerne opplæring og vurdering i hele faget 1P, som dekker hele læreplanen, og det ble satt standpunktkarakter. Elever som ikke hadde bestått faget 1T, hadde også anledning til å delta.

Tidspunktet for sensommerskolen ble valgt med tanke på at elevene kan trenge en pause fra undervisning før de starter på kurs i et fag de sliter med. Matematikk i vg2 er et obligatorisk fag. Sjansen til å bestå i vg2 styrkes ved at meropplæring tilbys tett opp til det kommende skoleåret.

Resultat – sensommerskolen 1P

Av de 36 elevene som gjennomførte kurset, bestod 34, noe som gir en gjennomføring på 94 prosent. To elever valgte å slutte underveis, og tre elever møtte

ikke opp eller meldte seg av før oppstart. Karakterene varierte fra 2 til 6, med et gjennomsnitt på 3.

Meropplæring - videre planer

For å sikre at elever får nødvendig kompetanse til å fullføre opplæringen og styrke sine faglige ferdigheter, har nettskolen høst 2025 tilbudt meropplæring i fagene matematikk 1P-Y og engelsk YF. I matematikk 1P-Y bestod 88 %. I engelsk YF var det 56% som bestod. De fleste elever som deltok på kurset i engelsk hadde kort botid i Norge og manglende engelskkunnskaper fra hjemlandet.

Fylkesdirektøren ser at erfaringer fra høst 2025 tilsier at det er behov for å videreføre og utvide meropplæringstilbudet på nettskolen. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune vil nettskolen tilby flere fag som dekker både studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram.

Fylkesdirektøren planlegger en ny sensommerskole i 2026 i fagene matematikk 1P, matematikk 2P og eventuelt flere fag. Skolene har i tillegg også mulighet til å søke økonomisk støtte til å starte opp små grupper for elever som har rett på meropplæring i fag som ikke tilbys på nettskolen.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fullføringsreformen er en omfattende reform. Den har som mål å sikre at flere ungdommer og voksne fullfører videregående opplæring, slik at de blir kvalifisert til å møte kravene i videre utdanning og arbeidsliv. Den nye opplæringsloven gir rett til videregående opplæring helt frem til den enkelte har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.

Fylkesdirektøren har gjort rede for hvordan sommerskolen og sensommerskolen (meropplæring i matematikk 1P) ble organisert i Rogaland sommeren 2025, samt hvilke planer som foreligger for meropplæring. Det vurderes at tilbudet om meropplæring vil kunne erstatte sommerskolen, også med de fagene som hittil har vært tilbudt på den etablerte sommerskolen.

Meropplæring er en lovfestet rett for elever som ikke har bestått fag, jf. opplæringsforskriften § 5-2, og oppfyller fylkeskommunens plikt til å gi elevene

mulighet til å fullføre. Fullføringsreformen legger vekt på retten til å fullføre og redusere frafall, og meropplæring er en integrert del av denne strategien.

Fylkesdirektøren mener at meropplæring mot en ny standpunktkarakter vil gi en tilpasset opplæring for elevene. Tilbudet kan organiseres fleksibelt. Alle kompetansemålene i læreplanen skal gjennomgås i større eller mindre grad.

I de fagene der det ikke er vitnemålskrav til eksamen er det naturlig å tenke at de fleste elever vil foretrekke en ordning der den nye karakteren settes på grunnlag av en standpunktvurdering og ikke en eksamen.

Konklusjon

Fylkesdirektøren vurderer at fullføringsreformen gir nye muligheter som det er viktig å utforske i årene framover og samtidig se på de ulike tiltakene for fullføring i en sammenheng.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 18.01.2026

Arkivreferanse: 2026/32-2

Saksbehandler: Catrine Utne Pettersen

Avdeling: Opplæring i bedrift

Endring i lokal forskrift - inntak til videregående opplæring - formidling til læreplass

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2026	22.01.2026	Yrkesopplæringsnemnda
10/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
14/2026	26.01.2026	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
7/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget Fylkesutvalget Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Varsel pålegg om retting - feil i lokal forskrift - inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass
- 2 Brev fra udir til Statsforvaltere
- 3 Svar på henvendelse om regelverk for fagprøve og de som ikke blir formidlet til læreplass
- 4 Forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass
- 5 Forslag til endring av inntaksforskriften markert med spor endringer

Sammendrag

Denne saken omhandler hvorvidt søkere til lære plass i de tre verdiskapningsfagene (dataelektroniker, anleggsmaskinmekaniker og automasjonsfaget) som ikke har fått lære plass, kan meldes direkte opp til fagprøven, uten å ha gjennomført læretid eller annet opplæringsstilbud etter Vg3.

Rogaland fylkeskommune har mottatt varsel om pålegg om retting fra Statsforvalteren i Rogaland. Pålegget gjelder lokal inntaks- og formidlingsforskrift, kap. 3, § 30 som Statsforvalteren mener ikke er i samsvar med blant annet opplæringsloven § 5-4 og opplæringsforskriften § 5-1 og dermed utgjør et brudd på det overordnede regelverket i opplæringsloven og opplæringsforskriften.

Fylkesdirektøren tar sikte på å påklage et framtidig vedtak fra Statsforvalteren med pålegg om retting på vegne av Rogaland fylkeskommune. Fylkesdirektøren fremmer sak om opphevelse av den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30 nå for å sikre en rask forskriftsendring dersom Statsforvalterens pålegg blir stadfestet av Utdanningsdirektoratet som klageinstans.

Det foreslås at fylkestinget vedtar at forskriftsendringen skal falle bort dersom Statsforvalterens pålegg blir opphevet etter klage. Videre foreslås det at fylkesdirektøren gis fullmakt til å fastsette at forskriftsendringen skal tre i kraft straks dersom Statsforvalterens pålegg om retting av forskriften § 30 blir stadfestet av klageinstansen.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Fylkestinget vedtar følgende endringer i FOR-2024-12-11-3099 Forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til lære plass, Rogaland fylkeskommune (forskriften):
 - § 30 oppheves
 - §§ 31-40 blir §§ 30-39.
2. Forskriftsendringen i punkt 1 ovenfor faller bort dersom Statsforvalterens pålegg om retting av forskriften § 30 blir opphevet etter klage.
3. Tidspunktet for ikrafttreddelsen av forskriftsendringen fastsettes i eget vedtak. Fylkesdirektøren gis fullmakt til å fastsette at forskriftsendringen skal tre i kraft straks dersom Statsforvalterens pålegg om retting av forskriften § 30 blir stadfestet av klageinstansen.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen

opplæringsdirektør

Bakgrunn for saken

Den 14.11.25, mottok Rogaland fylkeskommune varsel om pålegg om retting (vedlegg) fra Statsforvalteren i Rogaland. Statsforvalterens varslede pålegg om retting viser til opplæringsloven § 29-2 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

Rogaland fylkeskommune må sørge for at § 30 i lokal forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass, er i samsvar med opplæringsloven § 5-4 og opplæringsforskriften § 5-1.

Fylkesdirektøren er gjort kjent med at Statsforvalterens vedtak kan ventes i løpet av januar 2026. Fristen for retting vil være 3 måneder. Fylkeskommunen har fulle partsrettigheter i tilsynssaken i samsvar med kommuneloven § 30-5, blant annet rett til å klage over et framtidig vedtak fra Statsforvalteren med pålegg om retting. Hvordan verdiskapingsdelen skal kunne ivaretas på en best mulig måte i praksis under et alternativt opplæringstilbud i skole, fremstår på det nåværende tidspunkt som uklart for fylkesdirektøren. Fylkesdirektøren vil derfor påklage et framtidig vedtak fra Statsforvalteren med pålegg om retting på vegne av Rogaland fylkeskommune til Utdanningsdirektoratet.

Fylkesdirektøren fremmer sak om opphevelse av den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30 nå for å sikre en rask forskriftsendring dersom Statsforvalterens pålegg blir stadfestet av Utdanningsdirektoratet som klageinstans. Det foreslås at fylkestinget vedtar at forskriftsendringen skal falle bort dersom Statsforvalterens pålegg blir opphevet etter klage. Videre foreslås det at fylkesdirektøren gis fullmakt til å fastsette at forskriftsendringen skal tre i kraft straks dersom Statsforvalterens pålegg om retting av forskriften § 30 blir stadfestet av klageinstansen.

Problemstilling

Statsforvalteren har i forhåndsvarselet av 14. november 2025 gitt uttrykk for at den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30 er i strid med overordnet regelverk i opplæringsloven og opplæringsforskriften, og at fylkeskommunen derfor må rette denne bestemmelsen. Etter Statsforvalterens vurdering er det i strid med gjeldende regelverk at søkere til læreplass som har fullført videregående trinn 3 i fag som har et treårig yrkesfaglig skoleløp, kan meldes direkte opp til fagprøven, uten å ha

gjennomført læretid eller annet opplæringstilbud i tråd med tilbudsstrukturen, jf. opplæringsloven § 5-4 og opplæringsforskriften § 5-1.

Ved å oppheve særregelen for de såkalte verdiskapingsfagene i den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30, vil det ikke lenger være motstrid mellom den lokale forskriften for Rogaland fylkeskommune og det overordnede regelverket. Å oppheve forskriften § 30 vil likevel ikke i seg selv løse spørsmålet om hvordan elevene i disse fagene i praksis skal kunne tilbys et tilfredsstillende alternativt opplæringstilbud i skole for den delen av Vg3 som utelukkende knytter seg til verdiskapingsdelen av faget.

Saksopplysninger

Alle fylker må ha en lokal forskrift for inntak som skal supplere eller hensynta lokale forhold. Den lokale forskriften kan ikke være i strid med overordnet regelverk i opplæringsloven og den sentrale forskriften, også kalt opplæringsforskriften. Fylkesdirektøren la i desember 2024 fram sak 136/2024, *Ny forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass i Rogaland fylkeskommune*. Fylkesdirektøren tok i saken utgangspunkt i gjeldende lokal forskrift for inntak og formidling som opprinnelig ble vedtatt i 2017 og tilpasset denne til nytt lovverk som ble gjort gjeldende fra 1. august 2024.

Någjeldende lokal forskrift består av fem kapitler og 40 paragrafer. Første kapittel omhandler formål og virkeområde, andre kapittel gjelder inntak til skole. Formidling til læreplass utgjør kapittel tre, mens videregående opplæring for voksne omtales i kapittel fire. Avslutningsvis inneholder kapittel fem felles bestemmelser.

I varsel om pålegg til Rogaland fylkeskommune viser Statsforvalteren i Rogaland til en orientering fra Utdanningsdirektoratet om feil i lokal forskrift om inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass i Østfold fylkeskommune. Direktoratet ber i orienteringen Statsforvalterne om å undersøke de lokale forskriftene i sine respektive fylker. Statsforvalteren i Rogaland har undersøkt den lokale forskriften i Rogaland, og funnet at Rogaland fylkeskommune har tilnærmet samme formulering og praksis som Østfold fylkeskommune, jf. § 30 i lokal inntaksforskrift:

§ 30 Fagprøve for fag som har et 3-årig yrkesfaglig skoleløp – verdiskapningsfagene

Søkere til læreplass som har fullført videregående trinn 3 i lærefagene dataelektronikerfaget, automatiseringsfaget og anleggsmaskinmekanikerfaget, og som ikke har fått tilbud om læreplass innen 1. september, har rett til å gå opp til fagprøve. Avgiverskole skal melde søkeren opp til fagprøve.

Statsforvalteren i Rogaland uttaler i sitt brev av 14.november 2025 med varsel om pålegg om retting av den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30 at det er i strid med gjeldende regelverk at søkere kan meldes direkte opp til fagprøven, uten å ha gjennomført læretid eller annet opplæringstilbud i tråd med tilbudsstrukturen, jf. opplæringsloven § 5-4 og opplæringsforskriften § 5-1. For ytterligere begrunnelse vises det til det omtalte brevet fra Udir.

Fylkesdirektøren kan opplyse om at hovedmodellen i yrkesfag er to år opplæring i skole og to år læretid i bedrift der ett år vurderes å være opplæring og ett år verdiskaping. Automatiseringsfaget, dataelektronikerfaget og anleggsmaskinmekanikerfaget er såkalte verdiskapingsfag. Opplæringsløpet for disse fagene er tre år opplæring i skole og kun verdiskapingsdelen i bedrift. Verdiskapingsdelen i automatiseringsfaget og dataelektronikerfaget er ett og et halvt år i bedrift, mens i Anleggsmaskinmekanikerfaget er verdiskapingsdelen i bedrift ett år.

Rogaland fylkeskommune utbetaler ikke bedriftstilskudd til lærebedrifter som tar inn lærlinger i verdiskapingsfagene. Dette med bakgrunn i at bedriftstilskudd utbetales til lærebedrifter for opplæringen de tar ansvar for. Fylkesdirektøren er kjent med at noen andre fylkeskommuner utbetaler tilskudd også til lærebedrifter som tar inn lærlinger i verdiskapingsfagene.

Til saken kan fylkesdirektøren informere om at Rogaland fylkeskommune pr. nå ikke tilbyr Vg3 dataelektronikerfaget. Dette med bakgrunn i at det over år har vært svært lave søkertall, kun en til to i året.

Fylkesdirektørens vurderinger

Da søkere til læreplass i de tre nevnte lærefagene allerede har fått oppfylt retten til tre år opplæring og kun har verdiskapingsdelen igjen, har fylkesdirektørens vurdering vært at søkere til læreplass som ikke ble formidlet, kunne meldes opp til fagprøve direkte etter tre år fullført og bestått opplæring. Etter fylkesdirektørens syn har denne tolkningen en viss støtte i opplæringsforskriften § 6-2, som taler om "anna opplæringstilbud" til dem som ikke er formidlet til læreplass. Bestemmelsen sier ingenting om rett til et annet "verdiskapingstilbud".

Fylkesdirektøren kan fremdeles vanskelig se hvordan fylkeskommunen skal kunne ha praktisk mulighet til å tilby verdiskapingsdelen i skole. Fylkesdirektøren har på nåværende tidspunkt ingen klar forestilling om hvilket tilbud som konkret skal gis søkere uten læreplass i disse fagene, all den tid de allerede har gjennomført opplæringen på Vg3-nivå. Det er i prinsippet mulig å tilby Vg4 i skole, men det vil være et svært oppkonstruert tilbud der elevene øver på det de tidligere har lært, og

bestått. Et slikt skoletilbud kan etter fylkesdirektørens vurdering vanskelig karakteriseres som «verdiskapende».

Søkere til læreplass har rett til å fullføre et lærefag som bygger på det Vg2 de har gått, jf. opplæringsloven 5-6:

§ 5-6. Rett til læreplass eller anna tilbod på vidaregåande trinn 3

Søkjarar som oppfyller vilkåra for å bli formidla til læretid i bedrift, har rett til læreplass. Dersom fylkeskommunen ikkje kan gi søkjaren tilbod om læreplass, har søkjaren rett til eit anna opplæringstilbod på vidaregåande trinn 3 bygd på det programområdet han eller ho har gjennomført på vidaregåande trinn 2. Departementet kan gi forskrift om opplæringstilbodet til dei som ikkje får læreplass.

Det vil si at fylkeskommunen som alternativ kan tilby en søker til for eksempel automatiseringsfaget som ikke har fått læreplass, enten tavlemontørfaget, viklerfaget, låsesmedfaget eller fjernstyrte undervannsoperasjoner. Dette forutsatt at det er ledige læreplasser i disse fagene. Denne kandidaten vil da få et lengre opplæringsløp enn hva som er normen siden kandidaten vil måtte begynne på nytt på Vg3 i det nye faget.

På bakgrunn av det ovennevnte framstår det som uklart for fylkesdirektøren om Statsforvalteren i tilstrekkelig grad har overskuet de negative praktiske konsekvensene en opphevelse av særregelen i den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30 vil kunne få for elevene i de berørte fagene.

Fylkesdirektøren fremmer likevel sak om opphevelse av den lokale inntaks- og formidlingsforskriften § 30 nå for å sikre en rask forskriftsendring dersom Statsforvalterens pålegg blir stadfestet av Utdanningsdirektoratet som klageinstans.

Det er ikke nødvendig å sende aktuelle endringer i den lokale inntaks- og formidlingsforskriften ut på høring idet høring må anses åpenbart unødvendig, jf. forvaltningslovens § 37 tredje ledd bokstav c. Forskriftsendringen må kunngjøres i Norsk Lovtidend/Lovdata slik forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav c foreskriver.

Konklusjon

Fylkesdirektøren vil, med bakgrunn i vurderingene over, påklage et framtidig vedtak fra Statsforvalteren med pålegg om retting på vegne av Rogaland fylkeskommune. Fylkesdirektøren fremmer sak om opphevelse av den lokale inntaks-

og formidlingsforskriften § 30 nå for å sikre en rask forskriftsendring dersom Statsforvalterens pålegg blir stadfestet av Utdanningsdirektoratet som klageinstans.

Det foreslås at fylkestinget vedtar at forskriftsendringen skal falle bort dersom Statsforvalterens pålegg blir opphevet etter klage. Videre foreslås det at fylkesdirektøren gis fullmakt til å fastsette at forskriftsendringen skal tre i kraft straks dersom Statsforvalterens pålegg om retting av forskriften § 30 blir stadfestet av klageinstansen.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 07.01.2026

Arkivreferanse: 2024/54160-15

Saksbehandler: Cathrine Ekeberg Gaaseby

Avdeling: Eiendom

Ny skole i eller nær Stavanger sentrum, oppdatert beslutningsgrunnlag

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
11/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
13/2026	26.01.2026	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
9/2026	27.01.2026	Eldrerådet
8/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget
		Fylkesutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 Historikk
- 2 Vedlegg 2 Skolene i midtfylket - tilbud og kapasitet
- 3 Vedlegg 3 Usikkerhet på postnivå i alternativkostnadsanalysen
- 4 Vedlegg 4 Elevtallsutvikling og dimensjonering
- 5 Vedlegg 5 Sluttrapport ekstern kvalitetssikring Ny sentrumskole RFK
- 6 Vedlegg 6 FAQs

Sammendrag

Framtidig bruk av eldre byskoler i Stavanger har blitt drøftet i flere politiske saker de siste årene. Sakene viser at Bergeland ikke tilfredsstiller kravene til en moderne og framtidsrettet skole, hverken for elever eller ansatte. Bygningsmassen er for liten,

effektiviseringsmulighetene begrenset og den er kostbar å drifte. Fylkeskommunen leier areal til rundt 120 elevplasser, tilsvarende om lag en femtedel av skolens elever, i tillegg til lærerarbeidsplasser. Skolen drives i dag på fem lokasjoner; moderskolen i Vaisenhusgata og leide lokaler i Badehusgata, Sørnestunet, butikken Godt gjort i Kongsgata og videregående opplæring for voksne i Byfjordparken. Dette gir høye leiekostnader, logistikkutfordringer og fragmenterte fagmiljøer. Skolefaglig, organisatorisk og økonomisk er Rogaland fylkeskommune best tjent med at skolen blir utrangert.

Denne saken dreier seg imidlertid om en hel region – i saken omtalt som midtfylket. Elevtallet i videregående opplæring har økt mer enn tidligere antatt, og den nye opplæringsloven har gitt flere elever rett til videregående opplæring. Dette har ført til overfylte skoler, mange og kostbare leieavtaler og redusert fleksibilitet. Viktigheten av å komme i inngrep med ulemper som følge av liten kapasitet og lav fleksibilitet i eide bygg har stor betydning for fylkesdirektørens vurderinger. Det er nå dokumentert et varig forhøyet behov for eide elevplasser i Stavangerregionen.

Antall og andel elever som søker seg til yrkesfag har økt jevnt og trutt de siste seks-sju årene. Presset på elevplasser er stort, særlig innen areal- og utstyrskrevenne yrkesfag. Derfor har fylkeskommunen opprettet en rekke nye yrkesfagklasser innen bygg- og anlegg, elektro og teknologi- og industrifag de siste årene, både i leide og eide lokaler. Når Øksnevad og Strand er ferdig utbygget til eller i løpet av skoleåret 2026/2027, vil kapasiteten innen utstyrskrevenne yrkesfag være nær tilfredsstillende. Ved behov vil det også være mulig å bygge om elevplasser til yrkesfag på flere av de kombinerte skolene i regionen, gitt at det er mulig å flytte de betydelig mindre arealkrevende studieforberedende elevplassene til en ny konsolidert skole eller andre skoler.

Videregående opplæring for voksne (VOV) i Stavangerregionen holder i dag til i leide lokaler i Kalhammaren. Fra høsten 2026 blir tilbudet administrativt underlagt Bergeland vgs som en midlertidig ordning, inntil endelig organisering og plassering er bestemt. Selv om de leide lokalene er gode, er det sterkt ønskelig å samlokalisere VOV med en videregående skole, slik de øvrige fem VOV-sentrene i fylket er. En slik samlokalisering vil gi betydelige synergieffekter, både faglig, administrativt og økonomisk. En samlokalisering er også fornuftig med tanke på skiftende konjunkturer: I gode økonomiske tider har vi sett at elevtallet innen vgs for ungdom

øker, mens andelen voksne reduseres fordi arbeidsmarkedet bedres. Omvendt vil lavkonjunktur gi færre elever til vgs, mens andelen voksne deltakere øker.

Å sikre tilstrekkelige og gode arealer til fagskolen Rogaland avd. Stavanger inngår ikke i diskusjonen om bygging av en ny videregående skole i Stavanger. Framtidig finansiering og lokalisering skal besvares i egne politiske saker som fremmes i løpet av 2026. Fordi fagskolen likevel er en viktig del av utdanningstilbudet i fylket, er det naturlig å omtale dette kort under fylkesdirektørens vurderinger. Det vises her til en vesentlig annen finansiering for fagskoler, som hovedsakelig er basert på øremerkede tilskudd fra staten. Rent finansielt er det viktig å skille mellom høyere yrkesfaglig utdanning og videregående opplæring.

Campus Bergeland er spilt inn som et alternativ til å fase ut Bergeland vgs og bygge en ny konsolidert skole i eller nær Stavanger. Campus Bergeland innebærer at Bergeland vgs rehabiliteres og utvides med utgangspunkt i en mulighetsstudie fra 2021, og at Bergelandsgården innlemmes i skolen i form av langtidsleie. Etter fylkesdirektørens vurdering vil en slik løsning være mindre tilfredsstillende på lang sikt idet stammen i Campus Bergeland fortsatt vil være Bergeland vgs. Den åpenbare fordelene med Campus Bergeland er at skolen forblir i sentrum, men en rekke utfordringer forblir uløst med dette alternativet.

I den videre omstillingen er Rogaland fylkeskommune avhengig av å arbeide systematisk for høy struktureffektivitet i den videregående opplæringen. Dette innebærer blant annet videreføring av prinsippet om fritt skolevalg og utnyttelse av geografiske fortrinn, som avstandskriteriet i delkostnadsnøkkelen for videregående opplæring i realiteten forutsetter.

Fylkesdirektøren vurderer at en ny konsolidert skole i eller nær Stavanger sentrum er den mest bærekraftige og fremtidsrettede løsningen. En ny skole som dimensjoneres for mindre utstyrskrevenne yrkesfag og studieforberedende utdanningsprogram, vil med det rette dimensjonerende elevtallet kunne frigjøre kapasitet ved eksisterende skoler til de utstyrskrevenne yrkesfagene og bidra til bedre struktur og organisering av det samlede opplæringstilbudet i regionen.

Fylkesdirektøren har så langt i planleggingen lagt til grunn at en ny løsning skal etableres med 1200 elevplasser, enten i form av en ny konsolidert skole eller med Campus Bergeland. 1200 elevplasser er sett på som et nøkternt minimumsnivå for å

oppnå målsettinger om blant annet økt fleksibilitet og økonomiske besparelser.

Fylkestinget har også hatt dette som utgangspunkt for den sammenligningen som fylkesdirektøren skulle gjennomføre høsten 2025, med ekstern kvalitetssikring.

Hovedtyngden av arbeidet med denne saken har også hatt dette som premiss.

Fylkestinget har med sitt vedtak i økonomiplan 2026-2029 lagt til grunn at en ny skole skal skaleres ned og planlegges for 1000 elevplasser uten fremtidige utvidelser i form av et mulig byggetrinn to. Investeringsrammen er redusert forholdsmessig fra 1.471 mill. kroner til 1.226 mill. kroner som følge av et antatt redusert arealbehov.

Fylkesdirektøren vurderer konsekvensene av fylkestingets økonomiplanvedtak slik:

- Vedtatt prosjektramme på 1.226 millioner kroner i økonomiplan 2026-2029 vil ikke være tilstrekkelig til å realisere en skole for 1000 elever. Fylkesdirektøren anslår prosjektkostnaden for dette nedskalerte alternativet til 1.372 millioner kroner. Det vil altså kreves en økning på 146 millioner kroner. Hovedårsakene til at investeringskostnaden ikke blir lavere, er at tomtekostnaden forutsettes å være lik som ved 1200 elevplasser samt at fellesfunksjoner ikke kan reduseres vesentlig. En utbygging i tråd med fylkesdirektørens innstilling til økonomiplan 2026-2029 innebærer en prosjektkostnad på om lag 1.471 millioner kroner. Dette betyr en økning på knapt 100 millioner kroner sammenlignet med det fylkesdirektøren legger til grunn at vil være kostnaden for en skole for 1000 elever.
- En skole med 1000 elevplasser vil gi mindre fleksibilitet med tanke på muligheten for å dimensjonere opp og ned i tråd med elevenes ønsker, arbeidslivets behov og skiftende konjunkturer. Ikke minst når det gjelder å legge til rette for neste demografiske syklus og videre vekst i den største byregionen i Rogaland.
- Det vil være vanskeligere å se utdanningsprogram i sammenheng, og konvertere studieforberevende elevplasser til yrkesfagplasser på dagens kombinerte skoler når det ikke er ledige arealer til å ta imot de klassene som blir byttet ut.
- Uten et trinn 2 vil det ikke legges til rette for utvidelse av elevplasser i framtiden. Uten utvidelsesmuligheter vil en ny skole potensielt ha kortere levetid. Fødselstallene ser ut til å være stigende etter flere års reduksjon. I et

livsløpsperspektiv vil det uansett være bærekraftig å tenke alternativ bruk i perioder.

Rogaland fylkeskommune skal ikke dimensjonere eide skolebygg for demografiske topper eller bunner, men må finne en hensiktsmessig balanse. Kapasiteten er allerede presset til ytterpunktet, på tross av at det er flere år til fylkeskommunen når toppen i elevtallet. Fylkeskommunen fortsetter å plassere elever i overfylte lokaler, og inngår i tillegg kostnadskrevende leieavtaler som det med dagens kapasitet i eide bygg ikke er utsikter til at fylkeskommunen kan gå ut av før vi nærmer oss et demografisk lavpunkt langt ut på 2030-tallet.

Fram til en ny skole eventuelt står klar, må et økende elevtall håndteres med leie av lokaler og midlertidige løsninger. På lengre sikt er det avgjørende å sikre varig økt kapasitet i eide bygg for å møte elevenes rettigheter, avlaste skolene og legge til rette for en fleksibel og fremtidsrettet videregående opplæring i regionen. Fylkesdirektøren har vektlagt at dette også har økonomiske fordeler, fordeler som ikke er mulig å realisere uten en viss bufferkapasitet i eide bygg.

På bakgrunn av de momenter og konsekvenser som er redegjort for i saken, er derfor fylkesdirektørens faglige vurdering at skolen bør planlegges for 1200 elevplasser, med mulighet for kapasitetsutvidelse på sikt. Marginalkostnaden er beregnet til å være lav, om lag 0,5 millioner kroner per elevplass i intervallet mellom 1000 og 1200 elevplasser. Det vil også påvirke beregningen av livssykluskostnader når et alternativ med 1000 elevplasser ikke kan tilskrives de samme fordeler som et alternativ med 1200 elevplasser. En åpning for å utvide skolen etter 2050 vil være en god investering. Dette vil i større grad kunne bidra til måloppnåelse og fleksibilitet i et langsiktig perspektiv.

Fylkesdirektøren vil på denne bakgrunn tilrå økt bevilgning til prosjektet i forhold til vedtatt økonomiplan 2026-2029, slik at prosjektrammen fastsettes til 1.471 millioner kroner.

Økonomisk konsekvens vil være en noe høyere prosjektramme enn alternativet, men fylkesdirektøren mener likevel at dette vil være det mest økonomisk bærekraftige i et mellomlangsigte og langsiktig perspektiv.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Ny skole i Stavanger realiseres.
2. For å sikre måloppnåelse og bærekraftig økonomi i et langsiktig perspektiv, planlegges skolen for 1200 elever. Fylkestinget vektlegger verdien av økt fleksibilitet i eide skolebygg og lavere enhetskostnad i prosjektet sett i forhold til et alternativ med færre elevplasser.
3. Prosjektrammen fastsettes til 1.471,382 millioner kroner, en økning på 245,231 mill. kroner fra vedtatt økonomiplan. Økonomiske konsekvenser innarbeides i økonomiplan 2027-2030. Økte låneutgifter ses i sammenheng med samlede innsparinger på lengre sikt.
4. Prosjektet planlegges ferdigstilt senest til skolestart 2032.
5. Følgende mål vedtas for løsningen
 - a. Dekke behovet for 1200 elevplasser.
 - b. Bidra til bedre struktur og organisering av det samlede opplæringstilbudet i regionen.
 - c. Redusere kostnadskrevende leieavtaler og spredt undervisning.
 - d. Øke fleksibiliteten, slik at fylkeskommunens tilbud kan tilpasses elevenes ønsker og samfunnets behov for kompetanse – nå og i fremtiden.
 - e. Bidra til å styrke fullføringen i videregående opplæring i tråd med Fullføringsreformen.
 - f. Legge til rette for en fremtidig kapasitetsutvidelse, begrenset oppad til 1800 elevplasser.
 - g. Sikre en bærekraftig, langsiktig og kostnadseffektiv ressursbruk.
 - h. Lokalisere løsningen enten nær hovedkollektivaksen eller nær Stavanger sentrum.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Øyvind Langeland

økonomi- og eiendomsdirektør

Bakgrunn for saken

Framtidig bruk av eldre byskoler i Stavanger har blitt drøftet i flere politiske saker de siste årene. Se vedlegg 1 Historikk for en fullstendig gjennomgang av alle politiske saker der spørsmålet om en ny byskole har vært behandlet i perioden fra 2022-2025.

I FT-sak 135/22 *Alternativer til rehabilitering av byskoler i Stavanger* utredet fylkesdirektøren alternativer til å rehabilitere blant annet Bergeland vgs. Utredningen pekte på at Bergeland ikke tilfredsstiller kravene til en moderne og framtidsrettet skole, hverken for elever eller ansatte. Bygningsmassen er for liten, effektiviseringsmulighetene begrenset og den er kostbar å drifte. Fylkeskommunen leier areal til rundt 120 elevplasser, rundt en femtedel av skolens elever, i tillegg til areal til lærerarbeidsplasser.

I Skolebruksplan 2023 pekte fylkesdirektøren på at en rekke premisser for arbeidet med framtidig dimensjonering av elevplasser og tilbud er endret. Det handler blant annet om nye rettigheter knyttet til Fullføringsreformen, økt tilstrømming av flyktninger, endret søkemønster, lavere overføringer fra staten og gamle byskoler med et betydelig rehabiliteringsbehov. Fylkesdirektøren pekte på at de endrede premissene slår aller sterkest ut for midtfylket, og at det kan være fornuftig å se på hvordan driften av Stavangerskolene kan effektiviseres ved hjelp av mer strukturelle grep. Fylkesdirektøren anførte at et mulig svar på disse utfordringene kan være å bygge en ny skole og fase ut og selge bygg som er mindre effektive og som ikke er tilpasset fylkeskommunens endrede behov.

Fylkestinget vedtok:

Fylkesdirektøren utreder bygging av en ny skole i Stavanger og ser på hvordan det samlede opplæringstilbudet best kan organiseres og struktureres gitt endrede forutsetninger.

Fylkestinget behandlet FT-sak 49/25 Nye vurderinger knyttet til ny skole i Stavanger sentrum i møtet 17. juni 2025. I saken ble følgende vedtatt;

1. *Saken tas til orientering.*

2. *Fylkestinget ber om at sammenligningene mellom ny konsolidert skole og Campus Bergeland legges frem til høsten for videre prosess.*
3. *Fylkestinget ber om ekstern kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget før det tar endelig beslutning om ny skole i Stavanger sentrum.*

I tråd med vedtaket i FT-sak 49/25 ble det lyst ut en minikonkurranse for ekstern kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget. Dovre Group Consulting AS vant anbudet, og har gjennomgått beslutningsgrunnlaget. Rapporten er vedlagt saken. Dovre konkluderte sin rapport med følgende:

«Vi mener at beslutningsgrunnlaget slik det foreligger i dag ikke viser det totale bildet av prissatte og ikke-prissatte virkninger. Dette bør organiseres i et samlet dokument som tar opp i seg alle vurderingene og konklusjonene som er gjort i saken de siste fem årene. Derfor bør man arbeide videre med å detaljere dette mer for å ta ned usikkerhet og risiko samtidig som fylkeskommunen kan få klarhet i hva som er det politiske målet og forventningene til byskolen.»

Fylkesdirektøren tar rapporten fra Dovre på alvor, og vil gjennom denne saken søke å svare ut og rette opp svakheter i beslutningsgrunnlaget, slik at usikkerhet og risiko minimeres/redueres til et akseptabelt nivå. Det fylkesdirektøren er uenig med Dovre i, fremkommer tydelig av saken.

I FT-sak 115/2025 Økonomiplan 2026-2029 – Årsbudsjett 2026 vedtok fylkestinget å skalere ned antall elevplasser og avsatte midler med følgende endringsvedtak:

Skolen planlegges for 1000 elevplasser uten et trinn 2 og investeringsrammen reduseres som følger av et redusert arealbehov. Endelig konsept for ny byskole skal landes i løpet av 2026. Fylkestinget opplever at det er mye uklarhet knyttet til kapasitetsbehov for elever, ny fagskole, voksenopplæringen og tunge yrkesfag. Dette må drøftes videre for å finne en bedre og mer balansert løsning.

Problemstilling

Hvordan skal Rogaland fylkeskommune sikre et bærekraftig og fleksibelt skoletilbud i Stavangerregionen, gitt økende elevtall, nye rettigheter i opplæringsloven, høye

leiekostnader og et ønske om kvalitet og verdi for pengene i et lengre tidsperspektiv enn det en tradisjonell økonomiplanbehandling gir rom for å vurdere?

De folkevalgte bes ta stilling til forslaget om å bygge en ny skole i eller nær Stavanger sentrum som et viktig grep for å sikre nok varige elevplasser og bidra til bedre struktur og organisering av det samlede opplæringstilbudet i regionen.

Saksopplysninger

Her beskriver fylkesdirektøren alternativene Campus Bergeland og ny konsolidert skole langs en rekke variabler knyttet til kapasitet, areal, fleksibilitet og usikkerhet. De faglige ulempene med alternativ 0+ er så store at det ikke er gjennomført en ny, full drøfting av alternativene. Når det gjelder ny konsolidert skole beskrives to løsninger; med henholdsvis 1000 og 1200 elevplasser.

Hovedelementene fra den økonomiske sammenligningen som ble grundig beskrevet og drøftet i FT-sak 49/25 *Nye vurderinger knyttet til ny skole i Stavanger sentrum* tas med for at sammenligningen skal bli så fullstendig som mulig. Videre presenteres hovedfunnene i den eksterne kvalitetssikringen av beslutningsgrunnlaget som er gjennomført av Dovre, og en oppdatert alternativkostnadsvurdering. Utgangspunktet for fylkesdirektørens analyser og den eksterne kvalitetssikringen har vært en løsning med 1200 elevplasser.

Utfordringer knyttet til nåværende løsning for Bergeland videregående skole

Bergeland videregående skole drives i dag på fem lokasjoner; moderskolen i Vaisenhusgata og de leide lokalene i Badehusgata, Sørnestunet, butikken Godt gjort i Kongsgata og videregående opplæring for voksne i Byfjordparken. Skolen har også sporadisk undervisning i Salem. Dette gir høye leiekostnader, logistikkutfordringer og fragmenterte fagmiljøer.

Arealmangel

Bergeland vgs har vedtatt 660 elevplasser inneværende skoleår. Drøyt 500 av disse er på moderskolen, mens rundt 120 elever er plassert i leide lokaler i Badehusgaten. Elevene innen tilrettelagt opplæring/arbeidstrening holder til i leide lokaler på Sørnestunet, butikken Godt gjort og på moderskolen. Skolen mangler betydelig areal

i forhold til FEFs arealmodell, særlig til kantine, lærerarbeidsplasser og kroppsøving. Det mangler også areal til medier og kommunikasjon og helse- og oppvekstfag. Fylkeskommunalt eiendomsforum (FEF) er et etablert samarbeids- og nettverksforum for fylkeskommunene.

Teknisk tilstand

Bergeland videregående skole er i dag lite effektiv i drift, og det er begrenset hvor mye effektiviteten eventuelt kan økes grunnet skolens beskaffenhet og høye alder. Skolen har i årene 2020-2024 hatt vesentlig høyere kostnader knyttet til energi og vedlikehold enn St. Olav vgs, som er en annen eldre byskole. Det må også påregnes at kostnader knyttet til spesielt vedlikehold vil øke ytterligere etter hvert som skolen blir eldre. Høye FDV-kostnader vil naturlig forekomme mot slutten av et byggs levetid, hvor det er naturlig å tenke enten store reinvesteringer eller nybygg. Samtidig kan de delvis forklares med lite funksjonelle arealløsninger på skolen.

Skolen hadde en svak teknisk tilstandsgrad ved sist vurdering. Tekniske anlegg og bygningsdeler nærmer seg slutten av levetiden, og må skiftes ut i siste halvdel av 2020-tallet dersom skolen ikke utrangeres. Vedlikeholdskostnadene vil forbli høye, og bygningens alder og struktur vil gjøre det vanskelig å øke effektiviteten.

Pedagogiske og organisatoriske utfordringer

Oppsplittet struktur gir svake fagmiljø og belastning på administrasjon og ledelse. Fullføringsreformen og ny opplæringslov gir økt behov for fleksibilitet, flere elevplasser og bedre samhandling. Dagens bygg gir liten mulighet til å møte dette. Se også vedlegg 2 Skolene i midtfylket.

Campus Bergeland

Campus Bergeland er spilt inn av de folkevalgte som et alternativ til å fase ut Bergeland vgs og bygge en ny konsolidert skole i eller nær Stavanger. Campus Bergeland innebærer at Bergeland vgs rehabiliteres og utvides med utgangspunkt i en mulighetsstudie fra 2021, og at Bergelandsgården innlemmes i skolen i form av langtidsleie. Her beskriver fylkesdirektøren alternativet med hensyn til

- areal og kapasitet
- fleksibilitet og robusthet

- usikkerhetsfaktorer
- mulig framdriftsplan

Samlet areal og antall elevplasser i løsningen (areal og kapasitet)

Utgangspunktet for en ny skoleløsning har vært 1200 elevplasser, og det er dette elevtallet fylkesdirektøren har beskrevet alternativet ut ifra. Mulighetsstudien fra 2021 skisserer en utvidelse av Bergeland vgs med 1.450 m² BTA. Dersom det tillates å utvide Bergeland vgs med 1.450 m² BTA, vil hovedskolen ha plass til 660 elever. Resterende 540 elevplasser må løses gjennom langtidsleie av arealer.

Dagens leide arealer i Bergelandsgården utgjør 2.700 m² eksklusivt areal. For å få plass til totalt 1200 elever i Campus Bergeland-løsningen, vil det være behov for å leie hele Bergelandsgården. I FT-sak 49/25 var behovet for leieareal undervurdert, og analysen er oppdatert for å korrigere for dette.

Fleksibilitet og robusthet

En utvidelse av Bergeland vgs vil kunne legge til rette for fleksibel bruk av nye arealer. Samtidig er det begrensninger i den eksisterende bygningsmassen som ikke vil kunne løses gjennom rehabilitering, eksempelvis eksisterende konstruksjoner.

Campus Bergeland vil heller ikke kunne dekke behovet for økte kroppsøvingsarealer for de sentrale Stavangerskolene. Leide kroppsøvingsfasiliteter til de elevene i Stavangerskolene som ikke får plass i egne lokaler er estimert til om lag 3,0 mill. årlig. Dette forutsetter at det faktisk er kroppsøvingslokaler som kan leies i hele kalkyleperioden, enten fra Stavanger kommune eller Folkehallene IKS. Det er ikke lagt inn transportkostnader for å frakte elevene til lokaler utenfor gåavstand.

Usikkerhetsfaktorer

I henhold til gjeldende reguleringsplan er utbyggingsarealet ved Bergeland videregående skole utnyttet. Kvartalet må reguleres på nytt, noe som kan være utfordrende som følge av boligbebyggelsen rundt (trehusbyen) og den verneverdige bebyggelsen i nærområdet. Det er ikke søkt om utvidelse, og det er usikkert om den skisserte utvidelsen lar seg gjennomføre. Skolebygget har vern som ytterligere kompliserer en utvidelse, både i forhold til gjennomførbarhet og kostnader.

Skoledrift i Bergelandsgården krever omregulering av eiendommen. Det antas at sentrumsplanens krav om aktive førsteetasjer vil inntreffe. Løsningen ville i tillegg

kreve større ombygginger da bygget i dag er et kontorbygg. Byggeier ville måtte ta stilling til endringer i byggets utforming, formål og bruk i et langsiktig perspektiv.

Fylkesdirektøren har hatt møte med representanter fra Bergeland Eiendom der muligheten for å realisere Campus Bergeland ble kort drøftet. Bergeland Eiendom er ikke avvisende til en slik løsning, men ser en rekke problemstillinger som reiser seg. For at byggeier skal kunne vurdere en slik løsning konkret, må det foreligge et romprogram, en spesifikasjon av kvaliteter og behov, samt en oppgitt varighet av en eventuell leieavtale.

Mulig framdriftsplan

Å bygge ut Bergeland videregående skole vil kunne gjennomføres raskere enn å bygge en ny skole, gitt at reguleringsprosessen og behandlingen av rammesøknad forløper på en ukomplisert måte. I dette ligger det stor usikkerhet. I et optimistisk scenario kan kapasiteten i Stavangerregionen økes i 2029, mens elevtallet fremdeles er på det høyeste.

Rogaland fylkeskommune leier i dag deler av Bergelandsgården til kontorfasiliteter for tjenesteområdet Samferdsel inntil nytt fylkeshus står ferdig. Resterende arealer er leid ut til andre leietakere. Det er knyttet usikkerhet til når hele bygningsmassen kan inngå som en del av arbeidet med å realisere Campus Bergeland, men fylkesdirektøren har lagt til grunn at det vil kunne skje fra 01.06.27, som da eventuelt vil innebære at det påløper leieutgifter fra om lag dette tidspunktet.

Ny konsolidert skole i eller nær Stavanger sentrum (1200 elevplasser)

En ny konsolidert videregående skole innebærer at dagens tilbud på Bergeland vgs og videregående opplæring for voksne som i dag er plassert i Byfjordparken, slås sammen i en ny organisatorisk enhet med hovedvekt på helse- og oppvekstfag og studieforbereidende utdanningsprogram, både for ungdom og voksne. Kapasiteten utvides med rundt 200 elevplasser, slik at det samlede elevtallet blir 1200. Her beskriver fylkesdirektøren alternativet med hensyn til

- areal og kapasitet
- fleksibilitet og robusthet
- usikkerhetsfaktorer

- mulig framdriftsplan

Samlet areal og antall elevplasser i løsningen (areal og kapasitet)

I likhet med Campus Bergeland er en ny byskole tenkt realisert med en kapasitet på 1200 elevplasser. I tidligfase er dette beregnet å tilsvare 19.900 m², inkludert om lag 3.000 m² idrettsarealer (hallflater og garderobefasiliteter) og 430 m² avsatt til tjeneste for veiledning og kvalifiseringstiltak.

Fleksibilitet og robusthet

Fylkesdirektøren legger til grunn at en ny skole i Stavangerregionen dimensjoneres for mindre areal- og utstyrskrevenne yrkesfag og studieforberedende utdanningsprogram, både for ungdom og voksne, slik Bergeland har i dag. Det er effektivt både arealmessig og pedagogisk å bygge videre på tilbud som allerede finnes på skolen. Slike arealer er fleksible og kan enkelt brukes på tvers av ulike utdanningstilbud, både til ungdom og voksne. Kapasiteten ved de videregående skolene er «sprengt», og mange har langt flere elever enn det arealnormen tilsier. Ved å legge til rette for noen flere paralleller enn det Bergeland har i dag, kan den nye skolen avlaste de øvrige skolene i Stavangerregionen.

Et økende antall elever søker seg til yrkesfag, og skolene våre har tatt imot flere klasser enn de er dimensjonert for. Fleksibiliteten er borte, og fylkeskommunen må samtidig ta hensyn til at det ikke finnes ubegrenset tilgang på læreplasser.

Utstyrskrevenne yrkesfag tilbys på en rekke skoler i regionen. Disse omfatter teknologi- og industrifag (TIF), bygg- og anleggsteknikk (BA), elektro- og datateknologi (EL), restaurant- og matfag (RM) og naturbruk (NA). Det er særlig TIF, BA og EL som i dag opplever stor søking, og kapasiteten er svært presset. Ved å flytte mindre utstyrskrevenne yrkesfag og eventuelt studieforberedende elevplasser fra de skolene som i dag har areal- og utstyrskrevenne yrkesfag, frigjøres kapasitet der utstyr og kompetanse allerede er etablert. På den måten kan eksisterende investeringer i verksteder og fagmiljø utnyttes bedre. Fylkeskommunen oppnår en kostnadseffektiv tilpasning som også fremmer spesialisering og sterke fagmiljøer.

Det er stor mangel på offentlige idrettsanlegg i sentrumsområdet av Stavanger, og flere Stavangerskoler mangler kroppsøvingsarealer, spesielt sentrumsskolene. En ny

skole vil kunne dimensjoneres med gode fasiliteter for kroppsøving som kan benyttes av flere skoler på dagtid, og av idrettslag og andre foreninger på kveldstid.

Fylkeskommunens eiendomsstrategi 2023-2026 legger opp til større sambruk av fylkeskommunale bygg. Et idrettsanlegg tilgjengelig på kveldstid sentralt i Stavanger vil være et kjærkomment tilbud til byen og tilføre det sentrale Stavanger et bærekraftig tilskudd.

Det er ingen av Stavangerskolene som i dag har fysisk plass til flere klasser. Det er kun Hetland videregående skole som fremdeles har utbyggingsmuligheter på egen eid tomt. En ny skole kan prosjekteres og bygges slik at den i fremtiden kan utvides til inntil 1800 elevplasser. Å legge til rette for kapasitetsøkning i fremtiden vil bidra til å øke bygningsmassens robusthet ytterligere.

Usikkerhetsfaktorer

Alternativet legger til grunn at Rogaland fylkeskommune kjøper en ny tomt i eller nær Stavanger sentrum. Alternative eiermodeller for tomt, eksempelvis festetomt, er ikke vurdert. Det er ikke gjort noen vurderinger av tomt i denne runden, men det kan være grunn til å tro at tomtekostnadene reduseres noe dersom skolen plasseres utenfor sentrumskjernen. Det påpekes likevel at alle områder langs hovedkollektivaksene er definert som pressområder.

Prosjektets estimerte byggekostnader er basert på erfaringstall, samt det som var kjent om markedet i 2024. Prisstigning er lagt til i økonomiplanen, uten å ta høyde for pris- og kostnadsvekst utover det ordinære (kommunal deflator). Det kan være forhold i det fremtidige markedet, som kapasitet hos leverandørene eller ekstraordinær høy pris- og kostnadsvekst, som ikke er kjent i dag. Det innarbeidede beløpet er realistisk, men på dette stadiet må det betraktes som foreløpig, og ikke som et uttrykk for en foreslått styringsramme. Det inneholder ikke noen avsetning til usikkerhet utover det rent påregnelige. Det er først i gjennomgangen av et rom- og funksjonsprogram at anslaget lages mer finmasket.

Mulig fremdriftsplan

Den første overordnede fremdriftsplanen for prosjektet ble utarbeidet i august 2024, med en total tidsramme for ferdigstilling på seks år, og med en ren byggeperiode på tre år. Det ble lagt til grunn at det ikke var behov for store reguleringsprosesser,

omfattende politiske drøftinger eller komplekse utfordringer i byggefasen. Prosjektet kunne dermed ferdigstilles innen skolestart høsten 2031.

Etter oppdateringer av leieavtalene i Byfjordparken (GMC-bygget) løper de nå til oktober 2032. Dette gir tilstrekkelig tid til å prosjektere og ferdigstille en ny skole. Det legges da opp til at brukermedvirkning starter opp så snart en beslutning om å bygge ny byskole eventuelt er fattet. Videre bør tomtesøket tas opp igjen parallelt.

Byggefasen opprettholdes til å vare i tre år. Det anses ikke som forsvarlig å redusere denne perioden, da det vil medføre betydelig økt risiko for kvalitet, økonomi, sikkerhet og gjennomførbarhet.

Valg av kontraktsform bør avgjøres allerede i forbindelse med fremleggelsen av rom- og funksjonsprogram for politisk behandling. Fylkesdirektøren viser til sak om prosjektgjennomføring og anskaffelsesmetodikk i bygg- og samferdselsprosjekter, behandlet i møtet 9. desember 2025, for en generell redegjørelse av hva det må tas stilling til i prosjektstrategien.

Ny konsolidert skole i eller nær Stavanger sentrum (1000 elevplasser)

Kapasiteten er i henhold til vedtaket i økonomiplan 2026-2029 i dette alternativet satt til 1000 elevplasser.

Samlet areal og antall elevplasser i løsningen (areal og kapasitet)

En ny byskole med 1000 elevplasser er grovt beregnet til 18.200 kvadratmeter. Dette inkluderer kroppsøvingsarealer, i likhet med alternativet for 1200 elever.

Fylkesdirektøren legger til grunn at arealene for kroppsøving realiseres uavhengig av antallet elever på skolen, slik at Stavangerskolene får de kroppsøvingsarealene som anses som helt nødvendige. Tjeneste for veiledning og kvalifiseringstiltak er redusert i forslaget, for å spare arealer. Fellesarealene er ikke redusert i denne omgang da disse ikke dimensjoneres ut ifra elevtallet alene.

Fleksibilitet og robusthet

Fylkesdirektøren legger til grunn at også dette alternativet for en ny skole i Stavangerregionen dimensjoneres for mindre areal- og utstyrskrevenende yrkesfag og studieforberevende utdanningsprogram, både for ungdom og voksne, i likhet med alternativet med 1200 elevplasser over. Arealer skal bygges fleksible og enkelt kunne

brukes på tvers av ulike utdanningstilbud, både til ungdom og voksne. Siden det ikke legges til rette for en økning av antallet elever, vil alternativet i utgangspunktet være mindre fleksibelt og det vil være redusert mulighet for å avlaste de andre skolene i Stavangerregionen.

Usikkerhetsfaktorer

Alternativet legger til grunn at Rogaland fylkeskommune kjøper en ny tomt i eller nær Stavanger sentrum. Alternative eiermodeller for tomt, eksempelvis festetomt, er ikke vurdert. Fylkesdirektøren har ikke vurdert tomt i denne runden, men mener det er liten grunn til å tro at tomtekostnaden vil reduseres vesentlig selv om antallet elever, og dermed antallet kvadratmeter som bygges, reduseres. Dette fordi at det er tomtens maksimale utbyggingspotensial i reguleringsplanen som i hovedsak vil være utslagsgivende for tomtekostnaden. Det er lagt til grunn at tomtekostnaden er lik, uavhengig av hvor mange elever skolen bygges for. Fylkestinget kan eller bør se dette i sammenheng med en mulig utvidelse av kapasiteten i fremtiden.

Estimeringen av prosjektkostnadene i dette alternativet består av tomtekostnad lik den i alternativet for 1200 elevplasser, samt byggekostnader for 3000 kvadratmeter med idrettsarealer og arealer for 1000 elevplasser. Siden det tidsmessig ikke har vært mulighet for å arbeide med alternativet på samme måte som alternativet for 1200 elevplasser, eksempelvis til å gjennomføre overordnede dimensjonerende analyser, så vil det være større usikkerhet knyttet til om det beregnede arealet er korrekt. I tillegg kommer markedsforholdene som er nevnt i alternativet for 1200 elevplasser. Fylkesdirektøren kommer tilbake til estimering av alternativet senere i saken, men presiserer allerede her at investeringskostnaden er ansett som realistisk, men at den på dette stadiet må betraktes som foreløpig og ikke som et uttrykk for en foreslått styringsramme. Det er ikke avsatt noen avsetning til usikkerhet utover det rent påregnelige. Det er først i gjennomgangen av et rom- og funksjonsprogram at anslaget vil lages med en større nøyaktighetsgrad.

Mulig fremdriftsplan

Det er lagt til grunn at fremdriftsplanen omtalt under alternativet for 1200 elever også vil være styrende for dette alternativet med 1000 elevplasser.

Fordeler og ulemper ved Campus Bergeland og ny konsolidert skole

I tabellen under har fylkesdirektøren oppsummert fordelene og ulempene mellom de to alternativene Campus Bergeland og ny konsolidert skole.

Tabell 1:

	CAMPUS BERGELAND	NY KONSOLIDERT SKOLE
Fordeler	Skolen forblir i Stavanger sentrum og sikrer liv og aktivitet i byen på dagtid. Rehabilitering og utbygging av Bergeland i kombinasjon med langtidsleie vil gi lavere investeringskostnader. Løsningen kan realiseres raskere enn en ny skole og dermed bidra til kapasitetsøkning når elevtallet er på det høyeste.	Kan bygges fleksibel med hensyn til framtidig tilbudsstruktur og organisering, samt alternativ bruk. Løser behovet for kroppsøvingsarealer i Stavangerregionen. Gir flere eide elevplasser i tråd med varig normalbehov. Er mer økonomisk i et livsløpsperspektiv. Kan skaleres opp ved behov i framtiden.* Frigjør plass til utstyrskrevenende yrkesfag på andre vgs* Kan redusere omfanget av kostnadskrevende leieavtaler i en hensiktsmessig takt.*
Ulemper	Må fortsatt leie elevplasser i et uforholdsmessig stort omfang. I en periode vil fylkeskommunen ha betydelig overkapasitet på grunn av inngåtte leieavtaler som først utløper fra tidlig til midt på 2030-tallet. Fortsatt høye drifts- og vedlikeholdskostnader fordi alternativet delvis er basert på gammel bygningsmasse. Er mindre økonomisk i et livsløpsperspektiv. Løser ikke behovet for kroppsøvingsarealer i Stavangerregionen. Gir mindre fleksibel løsning med hensyn til framtidig tilbudsstruktur og organisering. Øker ikke antall <i>eide</i> elevplasser i tråd med varig normalbehov. Ikke avklart med Stavanger kommune eller byggeiere i Bergelandsgården om Campus Bergeland er realiserbar. De leide lokalene er ikke bygget for skoledrift, og vil kreve ombygging.	En ny skole vil ha større investeringskostnader. Uavklart plassering/tomtevalg sikrer ikke at skolen forblir i Stavanger sentrum. Kapasitetsøkning og dermed økt fleksibilitet kommer potensielt senere enn med Campus Bergeland.

* Gjelder kun for en ny konsolidert skole med 1200 elevplasser og muligheter for framtidig utvidelse

Ekstern kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget

I tråd med vedtaket i FT-sak 49/25 ble det lyst ut en minikonkurranse for ekstern kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget. Dovre Group Consulting AS vant anbudet, og har gjennomgått beslutningsgrunnlaget. Rapporten er vedlagt saken, vedlegg 5, og fylkesdirektøren omtaler hovedfunnene under. Det presiseres at Dovre har vurdert tre alternativer, altså 0+ i tillegg til Campus Bergeland og ny konsolidert skole som fylkesdirektøren har arbeidet videre med i denne saken i tråd med vedtaket i FT-sak 49/25.

Dovre etterlyser et styringsdokument som definerer oppgavene og hvordan disse skal løses, da det har vært mange saksfremlegg som omhandler Bergeland vgs og forutsetninger for den videre utviklingen. Styringsdokumentet ville etter Dovres mening gjort det enklere å holde orden på hva som er utredet og vedtatt tidligere.

Dovre savner et rent 0-alternativ, altså en minimumsløsning for å sikre at beslutningstakerne har innsikt i hva en nøktern videreføring av dagens situasjon ville ha kostet. Videre mener de at et slikt alternativ ville ha vist at det er en rekke løsninger mellom et nøkternt alternativ 0 og 0+ som kunne ha vært vurdert, og at alle de tre alternativene som er utredet har et høyt investerings-/utviklingsnivå og høye FDV-kostnader. Et alternativ 0 ville også utgjort et utgangspunkt med lavere usikkerhet, som de øvrige alternativene kunne blitt beskrevet og målt mot, heter det.

Dovre mener at ulempekostnadene som fylkesdirektøren har tatt med i sin analyse er prissatt høyt og vil ha en uforholdsmessig stor innvirkning på resultatet. De kan ikke se argumenter for at dette skal gjelde hele midtfylket, og mener disse ulempekostnadene bare kan gjelde for elevene som går på Bergeland vgs.

Fylkesdirektøren mener at dette kan bunne i at saken ikke har vært klart nok fremstilt, og viser til at saken dreier seg om strukturelle ringvirkninger i hele regionen. Dette kommer vi nærmere tilbake til under fylkesdirektørens vurdering.

Dovre peker også på at fylkesdirektøren ikke har benyttet Finansdepartementets anbefalinger om differensiert diskonteringsrente i perioden, samtidig som at lånerenter er holdt utenfor analysen. De påpeker at det kunne vært aktuelt å gjennomføre sensitivitetsanalyser for enkelte faktorer for å se hvordan de vil påvirke resultatene, se også rapportens kapittel 3.1.12.

Dovre konkluderer i sin rapport:

«Vi mener at beslutningsgrunnlaget slik det foreligger i dag ikke viser det totale bildet av kostnader og nytte. Det bør organiseres i et samlet dokument som tar opp i seg alle vurderingene og konklusjonene som er gjort i saken de siste fire årene. Derfor bør man arbeide videre med å detaljere dette mer for å ta ned usikkerhet og risiko samtidig som fylkeskommunen kan få klarhet i hva som er det politiske målet og forventningene til byskolen.»

Oppdatert alternativkostnadsanalyse

Parallelt med den eksterne kvalitetssikringen av beslutningsgrunnlaget har fylkesdirektøren oppdatert alternativkostnadsanalysen. Dette for å redusere usikkerheten i analysene og for å få beregningene mest mulig korrekte og realistiske. Fylkesdirektøren gjør oppmerksom på at det i denne saken bare er alternativ 1 (Campus Bergeland) og alternativ 2 (Ny konsolidert skole) som omtales, i tråd med fylkestingets bestilling.

I vedlegg 3 *Usikkerhet på postnivå i alternativkostnadsanalysen* kan det leses mer om usikkerheten i de enkelte kostnadselementene.

Merverdiavgift

Alternativene inneholder elementer av både drift- og investeringskostnader. I FT-sak 49/25 var disse satt opp slik de ville blitt presentert i budsjett, altså driftskostnader eksklusive merverdiavgift og investeringskostnader inklusive merverdiavgift.

Fylkeskommunen får generell merverdiavgiftkompensasjon både for investering og drift, og kostnadene skal således være uten merverdiavgift i analysen. Dette er oppdatert.

Vedlikeholdskostnader

Dovre påpekte tidlig i sin kvalitetssikring at vedlikeholdskostnadene i alternativene syntes å være høye. Fylkesdirektøren baserte i utgangspunktet disse på kjente periodevis behov på Bergeland vgs for å holde bygningsmassen på en akseptabel tilstandsgrad, uten å vurdere om det over tid ville være nødvendig å bevilge midler i tråd med dette. En revurdering av det siste medførte at vedlikeholdskostnadene ble redusert til et mer realistisk og nøkternt nivå.

For eksisterende bygningsmasse i alternativ 1 er spesielt vedlikehold redusert fra 830 kroner per m² i begynnelsen av kalkulasjonsperioden til 500 kroner per m².

Kostnadene økes fremdeles med 10 prosent hvert tiende år for å hensynte en gammel og aldrende bygningsmasse.

For påbygget i alternativ 1 og nybygget i alternativ 2 legges det til grunn at vedlikeholdskostnadene er 150 kroner m² de første fem årene etter ferdigstilling, før de øker til 200 kroner m² de påfølgende årene og er 350 kroner m² de siste tjue årene i kalkyleperioden frem til 2090.

Leiekostnader

I alternativkostnadsanalysen presentert i FT-sak 49/25 skrev fylkesdirektøren at det legges til grunn at leieprisen øker ett prosent mer enn KPI hvert femte år. Samtidig ble det i selve alternativkostnadsanalysen modellert at dette skjedde hvert tiende år. Denne uoverensstemmelsen er korrigert, og det er lagt til grunn at leiepris økes med ett prosent mer enn KPI hvert tiende år i oppdatert analyse. Det er også oppdaget at leiekostnadene ikke var neddiskontert til en årskostnad på riktig måte. Dette er korrigert.

Fylkesdirektøren har jobbet videre med alternativene etter siste politiske behandling, og ser ved gjennomgang av arealene at det er behov for å leie hele Bergelandsgården. Dette er oppdatert i alternativet Campus Bergeland. Det er lagt til grunn en årlig leiekostnad på 24 millioner kroner for dette fra 2028. I 2027 er det lagt inn en halvårseffekt. Det er ikke gjennomført dialog med eierne av de kapasitetene fylkeskommunen i dag benytter som lokaler i Stavanger sentrum med tanke på å få avslutte leiekontraktene før utløp. Det vil også i Campus Bergeland-alternativet være behov for leid kapasitet mens skolen gjennomgår teknisk rehabilitering, noe som er hensyntatt gjennom dette.

Oppdaterte alternativkostnader

Med disse oppdateringene er nå tabellene for alternativkostnadene som følger:

Alternativkostnad, Campus Bergeland		
	Levetidskostnad	Årskostnad
FDV	373 800 000	10 250 000
Spesielt vedlikehold	191 490 000	5 250 000
Utvikling	618 900 000	16 970 000
Leiekostnad	1 110 860 000	30 460 000
Ulempekostnad	386 560 000	10 600 000
Utrangeringsverdi	-25 980 000	-710 000
	2 655 630 000	72 820 000
Alternativkostnad, ny konsolidert skole		
	Levetidskostnad	Årskostnad
Forvaltning og drift	425 580 000	11 670 000
Vedlikehold	146 520 000	4 020 000
Utvikling	1 572 960 000	43 130 000
Leiekostnad	167 220 000	4 590 000
Avhending av eiendom	-83 574 000	-2 290 000
Utrangeringsverdi	-97 159 017	-2 660 000
	2 131 546 983	58 460 000

Tabellen viser beregning av levetidskostnad og årskostnad for de to alternativene med 2 prosent realrente som kalkulasjonsrente (diskonteringsrente) i hele levetiden.

Dersom man legger til diskonteringsrenter i tråd med Finansdepartementets veileder for samfunnsøkonomisk analyse, vil beregningen være som følger:

Alternativkostnad, Campus Bergeland		
	Levetidskostnad	Årskostnad
FDV	259 050 000	10 250 000
Spesielt vedlikehold	128 510 000	5 080 000
Utvikling	484 810 000	19 180 000
Leiekostnad	784 880 000	31 060 000
Ulempekostnad	267 890 000	10 600 000
Utrangeringsverdi	-13 650 000	-540 000
	1 911 490 000	75 630 000
Alternativkostnad, ny konsolidert skole		
	Levetidskostnad	Årskostnad
Forvaltning og drift	294 940 000	11 670 000
Vedlikehold	92 830 000	3 670 000
Utvikling	1 289 040 000	51 000 000
Leiekostnad	154 250 000	6 100 000
Avhending av eiendom	-83 574 000	-3 310 000
Utrangeringsverdi	-51 031 416	-2 020 000
	1 696 454 584	67 110 000

Tabellen viser beregning av levetidskostnad og årskostnad for de to alternativene med 4 prosent realrente som kalkulasjonsrente (diskonteringsrente) i år 0-40, 3 prosent realrente etter år 40.

Kort repetisjon fra FT-sak 49/25:

Alle beregninger i alternativkostnadsanalysene er basert på 2025-kroner.

Kalkulasjonsrenten (også kalt diskonteringsrenten) er den realrenten man bruker i en samfunnsøkonomisk analyse for å omregne framtidige kostnader og inntekter til nåverdi. Realrenten skal reflektere samfunnets (eller fylkeskommunens) alternativkostnad ved å bruke ressurser nå i stedet for senere. Denne tar blant annet hensyn til forventet realavkastning på kapital. Ved fastsettelsen av kalkulasjonsrente, har fylkesdirektøren vektlagt at fylkeskommunen i forholdsvis liten grad oppnår realavkastning utover differansen mellom tilnærmet risikofri rente og inflasjon. Avgrensingene i finansreglementet mellom kortsiktig likviditet og langsiktige finansielle aktiva er en naturlig begrensning med bakgrunn i kommunelovens bestemmelser, som innebærer at det ikke nødvendigvis er riktig å anvende Finansdepartementets metode.

Det påpekes at utviklingskostnadene (investeringskostnadene) i tabellen er eksklusive merverdiavgift, og at summene derfor avviker fra økonomiplanen der prosjektenes kostnadsramme er inklusive merverdiavgift.

Kostnadene for alternativene er redusert som følge av de tre endringene omtalt over, men rekkefølgen er fremdeles den samme. Det er minst kostnadskrevende i et levetidsperspektiv å bygge en ny konsolidert videregående skole.

Foreløpige økonomiske betraktninger for alternativet med 1000 elevplasser

En ny byskole med kapasitet til 1000 elevplasser er grovt beregnet til å ha en byggekostnad på 1,372 milliarder kroner. Alternativet er om lag 100 millioner kroner «rimeligere» enn alternativet med 1200 elevplasser, men har en betydelig høyere prosjektkostnad enn det som i realiteten er lagt til grunn gjennom den forholdsmessige reduksjonen av investeringsutgifter i flertallets behandling av økonomiplan 2026-2029. Sett i forhold til vedtatt økonomiplan 2026-2029 vil prosjektrammen måtte heves med 146 mill. kroner (2026-kroner). Fylkesdirektøren beregner marginalkostnaden per elevplass til i underkant av 0,5 millioner kroner per elevplass i intervallet mellom 1000 og 1200 elevplasser.

Hovedårsakene til at investeringskostnaden ikke blir lavere, er at tomtekostnaden forutsettes å være lik som ved 1200 elevplasser samt at fellesfunksjoner ikke er

reduisert, se også forklaring i avsnittet *Ny konsolidert skole i eller nær Stavanger sentrum (1000 elevplasser)* over.

Økt behov for varige elevplasser i Stavangerregionen

Elevtallet i videregående opplæring i Rogaland har steget betydelig mer enn tidligere forventet. Hovedårsakene er høy netto tilflytting, arbeidsinnvandring, økt tilstrømming av flyktninger og en sentraliseringstrend mot byområdene.

Prognosene (SSBs hovedalternativ) viser at antallet innbyggere i hovedmålgruppen for videregående opplæring (16-18 år) vil bli betydelig redusert fram mot begynnelsen av 2040-tallet, også i midtfylket og Stavangerregionen. 2041/2042 vil være et bunnpunkt i den demografiske syklusen på Nord-Jæren ifølge framskrivninger. Et foreløpig toppunkt er skoleåret 2028/2029. Erfaringen tilsier at utviklingen ikke blir like jevn som framskrivningene antyder, og at uforutsette hendelser kan endre utviklingen både oppover og nedover. Selv om antall 16-åringer forventes å synke fram mot 2040, kan ikke dette alene legges til grunn for å anslå behovet for elevplasser. Hovedgrunnen er at ny opplæringslov åpner for mange flere omvalg og nye grupper som har fått rettigheter til videregående opplæring. Fullføringsreformen gir heller ingen begrensninger for når man må være ferdig med studie- eller yrkeskompetanse, og flere vil derfor bruke lengre tid på å bli ferdige. I tillegg vil netto tilflytting og flyktingetilstrømming påvirke etterspørselen etter elevplasser. SSBs framskrivninger tar opp i seg en normalisert forventet utvikling for disse variablene. Prognosene har undervurdert veksten i årene som ligger bak oss, og det er nå dokumentert et betydelig og varig behov for flere langsiktige plasser i eide bygg.

Den nye opplæringsloven med utvidede rettigheter til videregående opplæring har gitt flere søkere enn forventet. Rogaland fikk 200-250 flere søknader enn antatt i år, særlig til allerede oversøkte yrkesfag. Mange unge som tidligere hadde brukt opp retten, har nå fått ny mulighet. Dette øker behovet for flere elevplasser og mer utstyr.

Oppfyltingsgraden for elevplassene er høy, med rundt 98 prosent for vg1, og en total oppfyltingsgrad på 95-96 prosent. I midtfylket og Stavanger-regionen er oppfyltingsgraden for flere av utdanningsprogrammene over 100 prosent på grunn av overbooking i mange yrkesfagklasser. Overbooking er nødvendig når skolene er fulle og elevene skal få oppfylt sin lovfestede rett til ett av tre søkte utdanningsprogram.

En så høy oppfylappingsgrad gir liten fleksibilitet, noe som over tid vil påvirke kvaliteten på tilbudet negativt. Kapasiteten i egne bygg er strukket over anbefalt nivå på tross av det er om lag tre år til toppen i den demografiske syklusen.

Den fulle effekten av ny opplæringslov er enda uklar, men alt peker mot økt behov for varig kapasitet og fleksible løsninger. Fylkesdirektøren har pekt på et stort misforhold mellom økte skolefaglige behov og finansiering i makroopplegget for fylkeskommuner. Dette er et underliggende paradoks, men fylkesdirektøren baserer seg på lovens intensjon om at fylkeskommunen har fått en mer fremtredende rolle gjennom Fullføringsreformen. Høy og relevant yrkesdeltakelse vil ha stor betydning for bæreevnen i nasjonalbudsjettet i tiårene som ligger foran oss, som taler for at fylkeskommunene vil rustes for å kunne utøve sin rolle.

Se vedlegg 4 Elevtallsutvikling og dimensjonering for tabeller og flere detaljer.

Analyse av opplæringstilbudet

Rogaland fylkeskommune gjennomfører en bred analyse av utdanningstilbudet i fylket med bistand fra konsultentselskapet PwC. Arbeidet innebærer en omfattende kartlegging og analyse av dagens videregående opplæringstilbud, inkludert opplæring for ungdom, voksenopplæring, spesialundervisning og øvrige opplæringstilbud. Formålet med analysen er å identifisere muligheter for innsparing, effektivisering og forbedring av tilbudet, samtidig som det legges vekt på å balansere kortsiktige tiltak med langsiktige mål. Behovet har bakgrunn i strammere økonomiske rammer og et ønske om å sikre god ressursutnyttelse og et bærekraftig og fremtidsrettet utdanningstilbud.

Analysen av opplæringstilbudet skal være klar våren 2026 og munne ut i konkrete forslag til tiltak for innsparing og forbedring.

Fylkesdirektørens vurderinger

Elevtallet i videregående opplæring har økt mer enn tidligere antatt, og den nye opplæringsloven har gitt flere elever rett til videregående opplæring. Dette har ført til overfylte skoler, mange og kostbare leieavtaler og redusert fleksibilitet. Det er nå dokumentert et varig forhøyet behov for eide elevplasser i Stavangerregionen.

Fylkesdirektøren viser til at 2025/2026-nivået av elever i videregående opplæring er vesentlig høyere og mer arealkrevende enn det vi trodde det skulle være for bare noen år siden, med utsikter til fortsatt stigning i elevtallet fram mot 2027/2028 eller 2028/2029. Noen effekter kan antas å være tidsavgrensede og knyttet til ekstrem flyktningetilstrømming, men elevtallet anslås å være på samme nivå som i dag også når vi er et godt stykke inn i perioden med fallende innbyggertall i hovedmålgruppen (16-18 år).

Midlertidig håndteres situasjonen med overbooking, bruk av leide lokaler og kapasitetsøkning på Øksnevad og Strand. På lengre sikt, etter hvert som vi når et mer normalisert nivå, er det nødvendig å fase ut leieavtaler og støtte seg på varig kapasitet i eide lokaler. En ny videregående skole i Stavanger vil være et viktig strategisk grep for å møte alle disse utfordringene. Campus Bergeland har noen fordeler, men enda flere ulemper som er oppsummert i tabell 1 over.

Endret kapasitetsbehov

I sin analyse skriver Dovre at det ikke er vurdert konsekvenser for de forskjellige alternativene dersom det virkelige kapasitetsbehovet skulle vist seg å bli lavere eller høyere. Fylkesdirektøren har omtalt dette i flere saker, sist i FT-sak 49/25.

Fylkesdirektøren er trygg på at 1200 nye eide plasser, eller om lag 700 netto nye eide elevplasser etter nedleggelse av Bergeland videregående skole, er et nøkternt og forsvarlig nivå på tross av at den demografiske toppen kommer før den nye skolen står ferdig. Det er laget en plan for å bygge ned kapasiteten gjennom avvikling av en lang rekke leieforhold og utrangering av bygg på egnede tidspunkt. Det pågår et utredningsarbeid om en mulig utvidelse av Stavanger katedralskole avdeling Kongsgård. Dersom det viser seg at det ikke kan realiseres et bygg i nærheten av skolen, kan den nye skolen også være aktuell for å avlaste kapasiteten på Kongsgård. I starten av 2020-tallet ble det gjennomført en enkel rehabilitering av Jåttå bygg D, gamle Hinna husmorskole, som i dag har 270 elevplasser. Rehabiliteringen ble gjennomført for å øke byggets levetid med ti år. Det ble imidlertid ikke gjennomført en teknisk totalrehabilitering, og når ny skole står klar kan fylkesdirektøren vurdere å avhende bygget på Hinna.

Dersom det viser seg at 1200 elevplasser ikke er nok en gang i fremtiden, er det få utbyggingsmuligheter på de eksisterende skolene i midtfylket. Det er mulighet for mindre utvidelser på Hetland, Sola og Bryne, men dersom det blir behov for større utvidelser så er det kun en eventuell ny byskole som kan sikre dette – gjennom planlegging for fremtidige utviklingsmuligheter. Fylkesdirektøren har tidligere argumentert for at skolen bør kunne tåle en utvidelse av 600 elevplasser, fra 1200 til 1800 elever. Dette fastholdes. Strand vgs vurderes i økende grad som en del av Nord-Jæren. Kapasitetsutvidelser i eide bygg på skolen er en viktig del av den samlede kabalen.

Ny skole med 1200 eller 1000 elevplasser?

Fylkesdirektøren mener det er viktig at regionen settes i stand til å ta imot de elevene som kommer i årene framover, uavhengig av om en ny skole bygges med en kapasitet på 1000 elevplasser eller 1200. Sistnevnte er imidlertid vurdert som et minimumsnivå dersom noen helhetlige effektmål skal kunne oppnås. Det er noen vesentlige forskjeller på hvordan de to alternativene påvirker den totale fleksibiliteten på skolene på Nord-Jæren. Fylkesdirektøren mener at en ny skole med kapasitet på 1200 elever vil kunne bidra til å øke fleksibiliteten på alle skolene i regionen, mens en skole på 1000 elever i større grad bare vil erstatte den kapasiteten som i dag er på Bergeland videregående skole og den leide kapasiteten i Byfjordparken der videregående opplæring for voksne holder til. Fylkesdirektøren legger til grunn at alternativet med 1000 elever ikke i tilstrekkelig grad vil bidra til økt fleksibilitet, eksempelvis ved å kunne flytte studieforbereidende fag og lette yrkesfag til den nye skolen for å kunne nyttiggjøre eksisterende verkstedkapasitet bedre. Begge alternativene vil bidra til å bedre strukturen på dagens Bergeland videregående skole, som både har flere bygningsmessige utfordringer og baserer seg på flere leide lokaler.

Fylkesdirektøren mener det er sannsynliggjort at en ny skole bør bygges for 1200 elever, særlig når man tar med den forventede effekten av fullføringsreformen, konjunkturer, netto tilflytting med videre. Trenden har vist at elevtallsutviklingen i midtfylket, og spesielt på Nord-Jæren, har vært krevende å forutse, og at befolkningsveksten har vært høyere enn prognostisert. Dersom vi legger til grunn et optimistisk syn på 2030- og 2040-årene, vil det samme kunne skje igjen. For

fylkeskommunen vil det være mindre kostnadskrevenne å ta høyde for flere elever enn det som faktisk blir resultatet, enn det motsatte. Det vil også være fordelaktig rent skolefaglig. Fornuftig margintenkning må ses på som god styring.

I tillegg har skolene tatt imot flere elever enn det de er beregnet for, noe som har medført at fleksibiliteten mellom skolene i dag er helt borte. Fylkesdirektøren mener at det er liten risiko for at en skole som bygges for 1200 elever vil medføre at fylket sitter med store, tomme arealer i perioder med lavere elevtall. Det understrekes at det ikke er ønskelig å dimensjonere byggene for topper eller bunner i demografiske sykluser. Det er en risiko for at det periodevis vil være behov for uforholdsmessig mange kostnadskrevenne leieavtaler dersom den nye skolen dimensjoneres for 1000 elever, uten mulighet for utvidelse.

Samtidig vil fylkesdirektøren presisere at det er bedre å realisere en skole med 1000 elevplasser enn å velge løsninger som «Campus Bergeland» eller å fortsette med dagens situasjon der fylkeskommunen i enda større grad leier lokaler for varige behov, noe som også er i strid med gjeldende eiendomsstrategi. Å planlegge med muligheter for utvidelse av kapasiteten i egne lokaler vil uansett være fornuftig risikodemping i et mellomlangsiktig perspektiv.

Ikke prissatte virkninger av Campus Bergeland og ny skole

Dovre påpeker i sin gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget at det er mange virkninger av henholdsvis Campus Bergeland og ny konsolidert skole som ikke er prissatt. Slike virkninger presenteres i tabell 2 under. Fylkesdirektøren har tatt utgangspunkt i tabellen som Dovre har utarbeidet og lagt til andre ikke prissatte virkninger som fylkesdirektøren vurderer som viktige. Særdeles ufordelaktig virkning scores med - - (dobbel minus) og noe ufordelaktig virkning - (minus). Nøytral/ingen virkning har score 0, noe fordelaktig virkning scores med + (pluss) og særdeles fordelaktig virkning får ++ (dobbel pluss). Nærmere om fylkesdirektørens vurdering av de ulike faktorene følger under tabell 2.

Tabell 2: Ikke prissatte virkninger av alt.1 Campus Bergeland og alt. 2 ny konsolidert skole

Ikke prissatte virkninger	Campus	Ny skole
	Bergeland	
Samlokalisering av elever og ansatte	+	++
Funksjonalitet og fleksibilitet i lokalene	0	++
Sikkerhetstiltak i lokalene	+	++
Trivsel for elever og ansatte	0	++
Miljøperspektiv/bærekraft	0	-
Skoledrift i byggeperioden	-	++
Inkludering og universell utforming	+	++
Fare for elevlekkasje	0	0
Organisatorisk kultur og identitet	+	++
Endret reisevei	+	0
Gjennomføringsrisiko	-	0
Oppfyllelse av FEF-arealmodell	0	++

Nærmere beskrivelse av hva de ikke prissatte virkningene innebærer

Samlokalisering av elever og ansatte

I hvilken grad elever og ansatte samles på samme sted, med tilhørende effekt på samarbeid, læringsmiljø og ressursutnyttelse.

Campus Bergeland får + fordi løsningen stadig vil bestå av to bygg, i tillegg til tilrettelagt opplæring på Sørnestunet. De to hovedbyggene er i nær gangavstand, men ikke helt sammenvevd. Bergelandsgården er ikke bygget for skoledrift. En delt løsning kan føre til at profesjonsfellesskap og felles kultur blir svekket, og at samhandling og bruk av fellesfaglærere blir utfordret. Ny konsolidert skole får + + fordi all aktivitet er samlet i ett nybygg som kan planlegges og legges til rette for godt samarbeid og læringsmiljø, samt god ressursutnyttelse.

Funksjonalitet og fleksibilitet i lokalene

Hvor godt lokalene støtter planlagt bruk, pedagogiske metoder og fremtidige tilpasninger.

Campus Bergeland får 0 fordi eksisterende lokaler har liten eller ingen fleksibilitet. Tykke vegger betyr at rommene i liten grad kan tilpasses, og klasserommene er for små i forhold til dagens krav. Rehabilitering og utbygging vil ikke bedre situasjonen for eksisterende bygningsmasse i særlig stor grad. Bergelandsgården kan tilpasses noe mer. Ny skole får + + fordi nybygget vil innrettes som et robust og fleksibelt skolebygg som i stor grad kan tilpasses framtidig bruk/behov.

Sikkerhetstiltak i lokalene

I hvilken grad løsningen ivaretar krav til trygghet, beredskap og forebygging av uønskede hendelser.

Alle de videregående skolene i Rogaland er utformet med sikringstiltak som adgangskontroll, brannsikring, rømningsveier, brutte korridorer og liknende som bidrar til å redusere mye av risikoen for uønskede hendelser. I dette ligger det også at det blir gjort konkrete vurderinger knyttet til forebyggende tiltak som sosiale soner, arbeidsmiljø og grad av åpenhet.

Når det gjelder beredskap med tanke på terror og trusler i norske skoler er det ingen spesifikke lover eller forskrifter for etablering av nybygg. Det er opp til hver kommune eller fylkeskommune hvordan dette håndteres. Fylkesdirektøren vil derfor starte et utredningsarbeid med mål om å utarbeide retningslinjer for valg av utforming når nye skoler bygges eller utvides i Rogaland med tanke på beredskap og håndtering av trusselsituasjoner.

Begge alternativer scorer positivt på denne virkningen. Campus Bergeland med + fordi det kan legges noe bedre til rette i den nye løsningen enn slik det er i dag. Det legges imidlertid et lite forbehold på eksisterende Bergeland videregående skole grunnet evakueringssikkerhet da elevtallet øker og konstruksjonene gir faste rammer. Ny skole får + + fordi det er lettere å ta gode og moderne valg når vi bygger nytt.

Trivsel for elever og ansatte

Opplevd kvalitet i lys, luft, akustikk, romutforming og estetikk som påvirker helse, motivasjon og arbeidsmiljø.

Brukerne på dagens Bergeland melder at de ikke trives på grunn av dårlig akustikk og rom som ikke er i tråd med dagens krav. Uansett ombygging vil det være store begrensninger. Bergelandsgården er ikke bygget for skoledrift, med de løsningene som kreves. Det er usikkert om alle arealer tilfredsstiller krav til dagslys. I tillegg kommer transport mellom eid og leide bygg. Dermed scorer Campus Bergeland 0 (nøytralt) her. Ny skole får + + fordi det vil bli lagt til rette for kvalitet knyttet til lys, luft, akustikk, romutforming og estetikk som fremmer helse, motivasjon og et godt arbeidsmiljø.

Miljøperspektiv/bærekraft

Miljøpåvirkning gjennom hele livsløpet, inkludert materialbruk, energi, klimagassutslipp og mulighet for ombruk.

Fylkesdirektøren har ikke gjennomført en livssyklusanalyse (LCA), hvor man ser på totale klimagassutslipp over byggets levetid. Campus Bergeland har fått scoren 0, hovedsakelig som følge av at den eksisterende bygningsmassen med to bygninger gjenbrukes. Det er imidlertid grunn til å tro at denne vil ha høyere utslipp i driftsfasen enn en ny skole. Ny skole har fått scoren -, hovedsakelig som følge av utslippene i gjennomføringsfasen for byggeprosjektet. Etter at prosjektet er gjennomført er det grunn til å tro at driften av ny skole vil ha vesentlig lavere klimagassutslipp.

Skoledrift i byggeperioden

I hvilken grad byggeprosessen påvirker daglig drift, læringsmiljø og sikkerhet for elever og ansatte.

Dersom Bergeland skal rehabiliteres og bygges ut, vil det være mulig å opprettholde noe skoledrift. Fylkeskommunen har god erfaring med dette fra andre utbyggings- og rehabiliteringsprosjekter. Men driften vil bli påvirket, og elever og lærere vil måtte flytte ut i leide lokaler. Dette kan løses gjennom Bergelandsgården dersom leieavtalen kan inngås fra 01.07.27 som fylkesdirektøren har lagt til grunn. Campus Bergeland får en negativ score - fordi løsningen både innebærer ulempe og ekstra kostnader til erstatningslokaler. Ny skole får + + fordi et nybygg ikke vil påvirke skoledriften.

Inkludering og universell utforming

Hvordan løsningen legger til rette for inkludering, samhandling og lik tilgang for alle elevgrupper.

Alle våre skoler og undervisningslokaler er underlagt krav om universell utforming. Her er det mer snakk om grader av tilrettelegging og inkludering. En skole som Bergeland vil aldri bli fullt ut universell i utformingen, mens et kontorbygg som Bergelandsgården antakelig er godt tilrettelagt. I en ny skole vil kravene til inkludering og universell utforming kunne møtes mer aktivt, slik at alle arealer er inkluderende og tilgjengelige for alle. Campus Bergeland får dermed +, mens en ny skole får ++.

Fare for elevlekkasje

Risikoen for at ny eller alternativ lokalisering svekker bruk, aktivitet eller rekruttering ved eksisterende skoler.

Begge alternativer får nøytral score her (0), fordi vi antar at det ikke vil bli elevlekkasje knyttet til noen av alternativene.

Organisatorisk kultur og identitet

Hvordan fysisk plassering og byggets utforming påvirker fellesskapsfølelse, stolthet og organisasjonskultur.

Campus Bergeland innebærer økt nærhet og samhørighet sammenlignet med dagens situasjon, der blant annet Badehusgaten er benyttet. Campus Bergeland får dermed +. I en ny skole vil man i langt større grad kunne planlegge for hvilke rom og funksjoner som skal ligge i tilknytning til hverandre, hvordan lærerarbeidsplasser skal organiseres og hvordan andre fellesområder kan innrettes. Ny skole får dermed ++.

Endret reisevei

Konsekvenser for daglig reisetid og transportløsninger for elever, ansatte og eventuelle andre brukere.

Campus Bergeland innebærer en bedring av dagens situasjon der mange leide lokasjoner i hovedsak blir til to. Det er antatt at dette medfører mindre daglig reisetid mellom lokasjoner for elever og ansatte, og Campus Bergeland får dermed +. Det er ikke bestemt hvor en ny konsolidert skole skal lokaliseres, med unntak at det er sagt

«i eller i nærheten av» Stavanger sentrum. Ny skole får derfor 0 da fylkesdirektøren ikke kan si noe om de direkte konsekvensene på reisevei per dags dato.

Gjennomføringsrisiko

Usikkerhet knyttet til planlegging, regulering, kostnader, fremdrift og leverandørmarked i gjennomføringsfasen.

Gjennomføringsrisikoen ved Campus Bergeland ligger i at det er usikkerhet heftet ved reguleringen av ny etasje og omreguleringen av Bergelandsgården. I tillegg er det usikkerhet heftet ved om det vil være mulig å leie Bergelandsgården i sin helhet, og kostnadene knyttet til dette. Alternativet scores derfor til -. Fylkesdirektøren har vurdert gjennomføringsrisikoen ved en ny skole til nøytral, 0, som følge av at det er forhold som trekker i begge retninger. Det er lite usikkerhet knyttet til planlegging, regulering og fremdrift, mens det vil være noe usikkerhet knyttet til kostnader og leverandørmarkedet.

Oppfyllelse av FEF-arealmodell

Måler i hvilken grad løsningene vil følge FEF-arealmodell, som er styrende i dimensjoneringen av arealer og funksjoner på skolene.

Campus Bergeland får negativ score (-) fordi løsningen vil mangle arealer, i all hovedsak knyttet opp mot rom- og funksjoner for kroppsøving. I tillegg vil Bergeland videregående skole fremdeles ha trange korridorer og små klasserom som ikke vil kunne utvides grunnet eksisterende konstruksjoner. Bergelandsgården er ikke bygget som et undervisningsbygg, noe som også kan gi utfordringer. Alternativet ny skole får + + fordi FEF-arealnorm legges til grunn i planlegging og bygging.

Samlet vurdering

Samlet sett scorer ny skole betraktelig bedre enn Campus Bergeland.

Fylkesdirektøren vurderer dette som naturlig som følge av at alternativet gir en skreddersydd skole med løsninger for fremtiden. Campus Bergeland vil bedre situasjonen i forhold til dagens løsning for den samlede elevmassen, men den vil ikke kunne gi den fleksibiliteten og funksjonaliteten som en ny skole med kapasitet for 1200 elever vil gi.

Tilstrekkelig kapasitet innen utstyrskrevenne yrkesfag i løpet av 2026/2027

Det siste året er det opprettet 12,5 klasser innen utstyrskrevenne yrkesfag i midtfylket. For skoleåret 2026/27 skal om lag 16 nye klasser stå klare.

Fylkesdirektøren vurderer at det ikke er hensiktsmessig å bygge opp enda flere plasser for areal- og utstyrskrevenne yrkesfag. Disse krever store investeringer i verksteder og utstyr, og må være dimensjonert i tråd med tilgang på læreplasser i arbeidslivet. I stedet bør en ny skole i Stavangerregionen dimensjoneres for studieforberevende og mindre utstyrskrevenne yrkesfag.

Ved å flytte mindre utstyrskrevenne yrkesfag fra de skolene som i dag har areal- og utstyrskrevenne yrkesfag, frigjøres kapasitet der utstyr og kompetanse allerede er etablert. På den måten kan eksisterende investeringer i verksteder og tunge fagmiljø utnyttes bedre og frigjøre tilstrekkelig kapasitet, mens en ny skole bidrar til fleksibilitet og avlastning for andre skoler i regionen. Prisen på tomteareal taler isolert sett for at sentrumsnære skoler i større grad benyttes til mindre arealkrevenne elevplasser, mens skoler utenfor de mest åpenbare pressområdene benyttes til mer arealkrevenne elevplasser. Ovennevnte er et bidrag til økt struktureffektivitet.

Kostnader knyttet til manglende fleksibilitet i skolene

Opplæringsloven gir alle søkere rett til inntak til ett av tre søkte utdanningsprogram på vg1. Videre har kvalifiserte søkere rett til et vg2 eller vg3 som bygger på nivået under (vg1). Dette begrenser fylkeskommunens handlingsrom når kapasiteten på skolene er «sprengt». Høye og stigende søkertall til utstyrskrevenne yrkesfag gjør at det må leies nye lokaler, noe som gir økte leiekostnader, økte kostnader til utstyr og økte transportkostnader.

Den fulle effekten av ny opplæringslov er foreløpig ikke kjent, men alt peker mot økt behov for varig kapasitet for ungdom og voksne. Fullføringsreformen i videregående opplæring gir økt vekt til argumentene om at det må tas valg som støtter opp under fleksibilitet og struktureffektivitet.

Allerede nå ser vi at skolene er så fulle at fleksibiliteten er borte, noe som gir utfordringer og kostnader som ikke enkelt lar seg tallfeste. Oversøkte yrkesfaglige utdanningsprogram og elevenes rettigheter tvinger frem overbooking i de fleste

klasser. Dette skaper pedagogiske utfordringer og øker belastningen på lærere, elever og fasiliteter.

Med mer plass i eide lokaler kunne nye klasser og endringer blitt håndtert internt uten dyre leieavtaler eller store ekstra investeringer. Flere faste elevplasser i en ny skole vil bidra til nødvendig fleksibilitet over hele spekteret av utdanningsprogram, særlig for studieforberedende og mindre utstyrskrevenne yrkesfag, men vil også frigjøre kapasitet for de utstyrskrevenne yrkesfagene på skoler hvor behovet kan dekkes på en kostnadseffektiv måte. Etter fylkesdirektørens vurdering, taler både skolefaglige og økonomiske hensyn for at dette er et nødvendig strukturelt grep i den videre utviklingen.

Ulempekostnad

I sammenligningen mellom alternativene, mente fylkesdirektøren i FT-sak 49/25 at det var nødvendig å legge inn en ulempekostnad knyttet til manglende fleksibilitet i skolene på hele Nord-Jæren dersom kapasiteten i eide bygg ikke utvides noe. Dovre skriver dette om fylkesdirektørens vurderinger;

«Ulempekostnadene for alternativene 0+ og 1, er å forstå som beregning av ulemper siden Bergeland skole på flere lokasjoner samt at flere elever går lengre enn tre år på skolen. Vår vurdering er at disse årlige kostnadene på 10,6 millioner er høye. Vi kan ikke se argumenter for at ulempekostnaden skal inkludere kostnader for elevene ved alle skoler i midtfylket.»

Som tidligere nevnt, mener fylkesdirektøren at Dovres vurdering kan bunne i at saken ikke har vært klart nok fremstilt. Det understrekes igjen at saken dreier seg om strukturelle ringvirkninger i hele regionen. Presset på skolene gjelder for hele Stavangerregionen/midtfylket. Alle skolene er fulle, og skoleeier må ty til overbooking for at alle elevene skal få oppfylt retten til ett av tre søkte utdanningsprogram. Å redusere forståelsen av ulempe til elevene som går på Bergeland vil ikke være i tråd med fylkesdirektørens situasjonsforståelse. Mangelen på kapasitet i eksisterende bygg gjør at fylkeskommunen må leie eksterne lokaler for å kunne tilby opplæring i utstyrskrevenne yrkesfag. Dette gir økte kostnader knyttet til både utstyr, transport og koordinering fordi undervisningen må foregå utenfor hovedskolen. Samtidig reduseres fleksibiliteten til å justere kapasiteten mellom programområder fra år til år, ettersom skolene allerede er fullt utnyttet. Effekten av dette slår bredt ut i form av

opplæring i leide lokaler, overbookede klasser og/eller manglende tilgang på skolens utstyr og verksteder. Ulempekostnaden vurderes derfor som reell og felles for alle elevene på disse programområdene, og framstår ikke som overdrevet etter fylkesdirektørens vurdering. Ulempekostnaden uttrykker ikke forskjeller mellom skoler, men et strukturproblem – for lite kapasitet, for høy oppfyltingsgrad, for lav fleksibilitet samlet sett, og redusert treffsikkerhet i innretningen av tilbudsstrukturen. Av denne grunn er ny skole forslått som et viktig grep for bedre struktur og organisering av det samlede opplæringstilbudet i regionen. Fylkesdirektøren er bekymret for at strukturelle ulemper fremprovoserer uforholdsmessig mange omvalg. Den økonomiske ulempen handler om både direkte og indirekte merutgifter, som følger som en konsekvens av suboptimale strukturelle grep og for dårlig kapasitet.

Kalkulasjonsrenter

I FT-sak 49/25 skriver fylkesdirektøren «Renter anses ikke som en faktisk utgift i denne sammenheng, fordi kalkulasjonsrenten allerede ivaretar alternativkostnaden for kapital. Å inkludere både kalkulasjonsrente og renteutgifter ville innebære en dobbel telling av kapitalkostnaden.» Dovre er ikke umiddelbart enige i dette, og skriver i sin rapport: *«Vi kjenner ikke til hvordan fylkeskommunen mottar sine investeringsmidler og om det betales rente på disse midlene. Dermed har vi ikke grunnlag for å vurdere om resonnementet er korrekt. ... Det kunne kanskje vært aktuelt å utføre noen sensitivitetsanalyser for å se hva resultatet er ved bruk av lånerenter. Ved å ikke inkludere lånerente vil man favorisere alternativet med de største investeringene tidlig i fasen.»*

Fylkesdirektøren har lent seg på DFØs *Veileder i samfunnsøkonomiske analyser*, Finansdepartementets rundskriv R-109/2021 *Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser* og NOU 2012:16 *Samfunnsøkonomiske analyser* i sin analyse av alternativkostnadene. Samtlige av disse dokumentene sier det samme – at renteutgifter er å anse som overføringer mellom aktører, det påvirker ikke ressursbruken i samfunnet og skal derfor ikke inkluderes i analysene. Når fylkesdirektøren støtter seg på begrepet samfunnsøkonomiske analyser fra dokumentene over, er det likevel bare kommunaløkonomiske konsekvenser som er tatt med i vurderingen.

Det understrekes at fylkeskommunen betaler en lav rente på lån. Differansen mellom lånerente og inflasjon – det vi typisk kaller realrente – er lav. Dette taler for at 2 eller 4 prosent realrente speiler realiteter over tid, og gir et godt sammenligningsgrunnlag. Forvaltningen av finansielle aktiva er heller ikke innrettet slik at det kan forventes en meravkastning på 4 prosent ved redusert bruk av egenkapital. Fylkesdirektøren har vist til kommunelovens bestemmelser, som innebærer at det ikke nødvendigvis er riktig å anvende Finansdepartementets metode uten å gjøre egne vurderinger av hva som er riktig kalkulasjonsrente. Rogaland fylkeskommune forvalter ikke finansielle aktiva slik staten forvalter «oljefondet».

Fylkesdirektøren mener for øvrig at Dovres kommentar reflekterer en sammenblanding mellom finansieringsanalyse og alternativkostnadsanalyse. I en alternativkostnadsanalyse skal man vurdere reell ressursbruk som en helhet, ikke hvordan prosjektet finansieres.

Lånerenter er ikke en ressurskostnad, men en finansiell overføring mellom aktører (låntaker og långiver). De inngår derfor ikke i den analysen, jamfør DFØs veileder kapittel 5.2 og Finansdepartementets rundskriv. I stedet benyttes en kalkulasjonsrente som uttrykker alternativkostnad for kapital. Dermed er det ikke nødvendig å kjenne til fylkeskommunens faktiske lånevilkår eller investeringsrutiner for å gjennomføre analysen. Beregningen skal være uavhengig av finansieringsform.

Argumentet Dovre kommer med om at «man vil favorisere alternativer med de største investeringene tidlig i fasen» er derfor heller ikke korrekt. Tidspunktet for investeringskostnader håndteres gjennom neddiskontering med kalkulasjonsrente. Denne metoden sikrer at investeringer som skjer tidlig i tidsløpet får en høyere nåverdi på utgiftssiden, nettopp for å reflektere tidsverdien av kapital. Dersom vi også la inn økte renteutgifter og/eller reduserte renteinntekter i beregningen, hadde renter blitt belastet dobbelt.

Fylkesdirektøren vurderer det imidlertid slik at en beregning med 4 prosent realrente kan være relevant å støtte seg på i en sekundær betraktning av hvilket alternativ som er best rent økonomisk.

Restusikkerhet

Dovre anbefaler at kalkylene for levetidskostnadene gjennomgås og at usikkerheten i de enkelte kostnadspostene omtales. Fylkesdirektøren har gjennom perioden siden sist sak gjennomgått regnearket på nytt, og har omtalt usikkerhet på postnivå i et eget vedlegg, vedlegg 4. Fylkesdirektøren vil igjen minne om at det er usikkerhet knyttet til grunnlaget for enhver politisk beslutning. Av effektivitetshensyn er det viktig å gjøre seg opp en mening om når et sakskompleks er tilstrekkelig analysert og belyst. I et internkontrollperspektiv er det viktig å gjøre «gode nok» behovsvurderinger og alternativanalyser. Det er en kjensgjerning at Rogaland fylkeskommune har brukt store ressurser på å utrede sakskomplekset.

Konklusjon

Bergeland videregående skole har betydelige utfordringer både arealmessig, teknisk og pedagogisk. Skolen drives i dag på flere lokasjoner, med høye leiekostnader og fragmenterte fagmiljø. Teknisk tilstand og vedlikeholdsbehov tilsier at bygningen vil kreve store investeringer, uten at dette løser de langsiktige utfordringene. Det er verken pedagogisk, økonomisk eller organisatorisk bærekraftig å videreføre dagens struktur. Samtidig står Rogaland fylkeskommune overfor et varig og dokumentert behov for flere eide elevplasser i Stavangerregionen.

Alternativet Campus Bergeland har som fortrinn at det sikrer fortsatt skoledrift i Stavanger sentrum. Behovet for investeringer er noe lavere enn for en ny konsolidert skole og løsningen kan potensielt realiseres mens elevtallet er på sitt høyeste og dermed utvide kapasiteten når behovet er størst. Samtidig vil en tidlig realisering av Campus Bergeland innebære at fylkeskommunen pådrar seg uforholdsmessig høye leiekostnader i byggeperioden og på lengre sikt. Lavere investering til tross, dette alternativet gir ikke en økonomisk fordel. I en vurdering av alternativer er det en mulig selvpålagt ulempe at fylkestinget kan legge for stor vekt på gjeldsgrad og finansiell målstyring i et økonomiplanperspektiv.

Ulempene med Campus Bergeland er flere: Løsningen er basert på videre drift av Bergeland vgs, som uansett rehabilitering og oppgradering har begrenset levetid. Behovet for vedlikehold vil være betydelig også etter rehabiliteringen, gitt bygningenes høye alder. Tilført fleksibilitet i eide lokaler vil være begrenset fordi det

etableres nytt areal i et begrenset omfang. Behovet for kroppsøvingsarealer i Stavangerregionen vil ikke bli løst. Det er ikke avklart om løsningen er realiserbar, hverken når det gjelder omregulering for den skisserte rehabiliteringen og utvidelsen av Bergeland vgs eller omregulering og tilpasning til undervisning i Bergelandsgården. I tillegg er de estimerte leiekostnadene høye som følge av at løsningen krever at hele Bergelandsgården leies til skoleformål, dette på tross av at fylkesdirektøren mener at leieprisen som er lagt til grunn i alternativkostnadsanalysen vurderes som nøktern. Etter få år vil det fremstå som teoretisk lønnsomt å kjøpe Bergelandsgården fremfor å leie bygget. En sensitivitetsanalyse på faktoren leiekostnad (en analyse der kun denne faktoren endres) viser at leieprisen må ned mot 600 kroner per kvadratmeter for at alternativet skal bli mer gunstig enn en ny skole i et livsløpsperspektiv. Dette er bare en brøkdel av det man faktisk vil måtte betale i markedsleie. En samlet vurdering viser at Campus Bergeland er et mer kostbart alternativ.

Fylkesdirektøren vurderer derfor at en ny konsolidert skole i eller nær Stavanger sentrum fremstår som den mest bærekraftige og fremtidsrettede løsningen. En ny skole bør dimensjoneres for 1200 elever på studieforberedende og mindre utstyrskrevenne yrkesfag, noe som vil frigjøre kapasitet for de utstyrskrevenne yrkesfagene på eksisterende skoler og bidra til en mer effektiv ressursbruk.

På kort sikt må fylkeskommunen fortsatt håndtere presset med leie av lokaler og midlertidige løsninger. På lengre sikt er det viktig å sikre varig økt kapasitet i eide lokaler. Fylkesdirektøren har tillagt dette avgjørende vekt, samtidig som det er lagt opp til at en ny skole kan bygges trinnvis. Dette vil redusere risikoen for overkapasitet utover det man med rimelighet har behov for.

Samlet sett vil en ny konsolidert skole med 1200 elevplasser gi fylkeskommunen fleksible eide lokaler der endringer i elevtall og tilbudsstruktur kan håndteres uten uforholdsmessig mange dyre leieavtaler eller store ekstra investeringer, og dermed være et viktig bidrag til en mer effektiv samlet struktur og organisering av opplæringstilbudet i Stavangerregionen. Et økt finansieringsbehov knyttet til investeringer i ny skole veies ganske raskt opp av en styrket driftsøkonomi. De ikke-prissatte variablene peker også klart i retning av dette alternativet.

Fylkestinget har med sitt vedtak i økonomiplan 2026-2029 lagt til grunn at en ny skole skal skaleres ned og planlegges for 1000 elevplasser uten fremtidige utvidelser i form

av et mulig byggetrinn to. Investeringsrammen er redusert forholdsmessig fra 1.471 mill. kroner til 1.226 mill. kroner som følge av et antatt redusert arealbehov.

Fylkesdirektøren vurderer konsekvensene av fylkestingets økonomiplanvedtak slik:

- Vedtatt prosjektramme på 1.226 millioner kroner i økonomiplan 2026-2029 vil ikke være tilstrekkelig til å realisere en skole for 1000 elever. Fylkesdirektøren anslår prosjektkostnaden for dette nedskalerte alternativet til 1.372 millioner kroner. Det vil altså kreves en økning på 146 millioner kroner. Hovedårsakene til at investeringskostnaden ikke blir lavere, er at tomtekostnaden forutsettes å være lik som ved 1200 elevplasser samt at fellesfunksjoner ikke kan reduseres vesentlig. En utbygging i tråd med fylkesdirektørens innstilling til økonomiplan 2026-2029 innebærer en prosjektkostnad på om lag 1.471 millioner kroner. Dette betyr en økning på knapt 100 millioner kroner sammenlignet med en skole for 1000 elever.
- En skole med 1000 elevplasser vil gi mindre fleksibilitet med tanke på muligheten for å dimensjonere opp og ned i tråd med elevenes ønsker, arbeidslivets behov og skiftende konjunkturer. Ikke minst når det gjelder å legge til rette for neste demografiske syklus og videre vekst i den største byregionen i Rogaland.
- Det vil være vanskeligere å se utdanningsprogram i sammenheng, og konvertere studieforberevende elevplasser til yrkesfagplasser på dagens kombinerte skoler når det ikke er ledige arealer til å ta imot de klassene som blir byttet ut.
- Uten et trinn 2 vil det ikke legges til rette for utvidelse av elevplasser i framtiden. Uten utvidelsesmuligheter vil en ny skole potensielt ha kortere levetid. Fødselstallene ser ut til å være stigende etter flere års reduksjon. I et livsløpsperspektiv vil det uansett være bærekraftig å tenke alternativ bruk i perioder.

Rogaland fylkeskommune skal ikke dimensjonere eide skolebygg for demografiske topper eller bunner, men må finne en hensiktsmessig balanse. Kapasiteten er allerede presset til ytterpunktet, på tross av at det er flere år til fylkeskommunen når toppen i elevtallet. Fylkeskommunen fortsetter per tiden å plassere elever i overfylte lokaler, og inngår i tillegg kostnadskrevende leieavtaler som det med dagens

kapasitet i eide bygg ikke er utsikter til at fylkeskommunen kan gå ut av før vi nærmer oss et demografisk lavpunkt langt ut på 2030-tallet.

Fram til en ny skole eventuelt står klar, må et økende elevtall håndteres med leie av lokaler og midlertidige løsninger. På lengre sikt er det avgjørende å sikre varig økt kapasitet i eide bygg for å møte elevenes rettigheter, avlaste skolene og legge til rette for en fleksibel og fremtidsrettet videregående opplæring i regionen. Fylkesdirektøren har vektlagt at dette også har økonomiske fordeler, fordeler som ikke er mulig å realisere uten en viss bufferkapasitet i eide bygg.

På bakgrunn av de momenter og konsekvenser som er redegjort for i saken, er derfor fylkesdirektørens faglige vurdering at skolen bør planlegges for 1200 elevplasser, med mulighet for kapasitetsutvidelse på sikt. Marginalkostnaden er beregnet til å være lav, om lag 0,5 millioner kroner per elevplass i intervallet mellom 1000 og 1200 elevplasser. Dette påvirker også beregningen av livssyklus-kostnader når et alternativ med 1000 elevplasser ikke kan tilskrives de samme fordeler som et alternativ med 1200 elevplasser. En åpning for å utvide skolen etter 2050 vil være en god investering. Dette vil i større grad kunne bidra til måloppnåelse og fleksibilitet i et langsiktig perspektiv.

Fylkesdirektøren vil på denne bakgrunn tilrå økt bevilgning til prosjektet ift. vedtatt økonomiplan 2026-2029, slik at prosjektrammen fastsettes til 1.471 millioner kroner.

Økonomisk konsekvens vil være en noe høyere prosjektramme enn alternativet, men fylkesdirektøren mener likevel at dette vil være det mest økonomisk bærekraftige i et mellomlangsigte og langsiktig perspektiv.

Fylkesdirektøren vurderer at man med dette saksfremlegget har lagt grunnlaget for et overordnet styringsdokument. I det videre vil det, uansett valgt løsning, bli behov for å konkretisere et rom- og funksjonsprogram og ta valg i forhold til prosjektgjennomføring.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/35105-1

Saksbehandlar: Cathrine Måsvær

Avdeling: Skoleutvikling

Andelen elever som vel å halde på nynorsk som målform i vidaregåande opplæring

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utval
12/2026	23.01.2026	Ungdommens fylkesråd
9/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Samandrag

Fylkesdirektøren legg fram tal som seier noko om kor mange elevar som held på nynorsk som hovudmål i vidaregåande opplæring. Dette er tal frå elevkull som gjekk ut av vidaregåande skule i 2023, 2024 og 2025 i Rogaland fylkeskommune. Både på studieførebuande og yrkesfagleg utdanningsprogram er det fleire elevar som begynner skuleløpet med nynorsk som hovudmål, men som avsluttar med bokmål.

Av elevane som starta vidaregåande opplæring i 2020-2022 hadde mellom 12-14% nynorsk som hovudmål på studieførebuande utdanningsprogram. Då desse kulla avslutta VG3 hadde 5% nynorsk som hovudmål. Av elevane som starta på yrkesfag 2021 og 2022 hadde mellom 19-21% nynorsk som hovudmål, mot 13-15% då desse kulla avslutta VG2. Det vil bli gjort reie for i saksframlegget kvifor ikkje 2020-inntaket på yrkesfag er tatt med.

Tala er henta ut frå Qlik Sense og blir presenterte i saksframstillinga. Det er etter Fylkesdirektørens vurdering desse tala som gir mest utfyllande svar på problemstillinga.

Fylkesdirektørens innstilling

Saka blir tatt til orientering.

Eiliv Fougner Janssen
opplæringsdirektør

Linda Gilje
avdelingssjef

Bakgrunn for saka

Opplæringsutvalet har bedt om ei oversikt over andelen elevar som vel å halde på nynorsk som hovudmål i vidaregåande opplæring.

Det er åtte kommunar i Rogaland fylke som har nynorsk som offisielt skriftspråk. Nynorskkommunar og skular med nynorsk hovudmål i lokal forskrift: Bjerkreim, Klepp, Time, Hjelmeland, Suldal, Sauda, Bokn og Vindafjord. ([Forskrift om språkvedtak i kommunar og fylkeskommunar](#))

Etter [ny opplæringslov § 15-2](#) skal det også fattast lokal forskrift om hovudmål på kvar vidaregåande skule. Kunnskapsdepartementet har foreslått endringar slik at skular ikkje berre kan velje å ha nynorsk eller bokmål som hovudmål, men dei kan òg velje å vere språknøytrale. Forslag til endring har vore på høyring, og Rogaland fylkeskommune sendte eit høyringssvar i november 2025 som støttar dette forslaget.

Ei lokal forskrift om hovudmål på kvar skule kan påverke i kor stor grad elevane møter nynorsk i opplæringa. Men uansett kva for eit skriftspråk skulen skal ha som hovudmål, vil elevane sjølve kunne velje fritt om dei vil nytte nynorsk eller bokmål i det skriftlege arbeidet sitt og kva målform de vil ha lærebøkene sine på. Dette er ein rett frå [opplæringslova § 6-1 andre ledd](#). Dei kan i teorien byte hovudmål når som helst før oppmelding til hovudmålseksamen i norsk i VG2 for yrkesfag og VG3 for studieførebuande.

Problemstilling

Kor mange elevar held på nynorsk som hovudmål i vidaregåande opplæring?

Saksopplysningar

Det er innhenta informasjon direkte frå dei vidaregåande skulane og frå analyse- og statistikkverktøyet Qlik Sense for å finne svar på kor mange elevar som held på nynorsk som hovudmål.

Skulane om byte av målform

Alle dei vidaregåande skulane i Rogaland fylkeskommune fekk tilsendt ei spørjeundersøking, der dei skulle svare på spørsmål om kva slags rutinar dei har for byte av målform og kor mange elevar som har byta frå nynorsk til bokmål i løpet av dei siste tre åra. 17 av 24 skular svarte på undersøkinga.

Undersøkinga blei sendt til avdelingsleiarane for norskfaget på kvar skule, og dei gav nokså like svar. Elevar vel målform når dei søker seg inn til vidaregåande i VIGO, søknadsverktøyet for vidaregåande opplæring. Oversikta over hovudmålet til elevane blir overført til InSchool, som er skolens administrative system. Alle skulane har ein praksis der eleven kan skifte målform i løpet av åra dei går der, alt dei treng å gjere er å melde frå til faglæraren som skal setje norskkarakter og/eller kontaktlærar/eksamensansvarleg (lovkrav i opplæringslova § 6-1 andre ledd).

Det er berre to skular som svarar at dei har ei fullstendig oversikt over kor mange elevar som har byta hovudmål i løpet av opplæringa dei tre siste åra. Dei andre har ulike måtar å halde oversikt over dagens elevar, men har ikkje tal tre år tilbake i tid. Fleire av avdelingsledarane har likevel eit inntrykk av at fleire byter frå nynorsk til bokmål, sjølv om dei ikkje har statistikk å vise til. Undersøkinga gir ikkje fullverdige svar på kor mange som held på nynorsk som hovudmål i vidaregåande opplæring. Under er eit utdrag frå undersøkinga. Det viser svara til åtte av skulane, inkludert dei to som visste antal byter dei siste tre åra.

Kor mange elevar har endra hovudmål frå nynorsk til bokmål dei siste tre åra?
Ingen statistikk frå dei siste 3 åra.
Ingen statistikk frå dei siste 3 åra. Anslag: 2-6 elevar kvart år.
Om lag 20 elevar kvart år.
Om lag 10 elevar kvart år.
2022/23: 18 elevar, 2023/24: 4 elevar og 2024/25: 4 elevar.
Ingen statistikk frå dei siste 3 åra.
2022/23: 3 elevar, 2023/24: 3 elevar, 2024/25: 5 elevar.
Ingen statistikk frå dei siste 3 åra. Svært få elevar som endrar målform frå nynorsk til bokmål.

Innrapportering til VIGO

Når eleven byter målform, er dette ofte ei avtale mellom elev og norsklærer fram til oppmeldinga til eksamen i VG3. Då melder norsklæraren vidare slik at riktig målform blir ført inn i InSchool. Skulane rapporterer frå InSchool til VIGO fire gonger i løpet av skuleåret. VIGO er fylkeskommunen sitt verktøy både for søknader og administrasjon for vidaregåande opplæring.

Resultat-rapporteringa til VIGO etter fellessensuren gir oppdaterte tal på kor mange elevar i eit kull som går ut av vidaregåande skule med nynorsk eller bokmål som hovudmål. Desse tala gjer det mogleg å seie omtrent kor mange elevar som har valt å halde på nynorsk som hovudmål dei siste åra. Dei viser korleis eit kull (ikkje kvar enkelt elev) fordeler seg på dei to målformene i VG1 og korleis same kull er fordelt når dei går ut av VG2 eller VG3.

Tal frå statistikk – og analyseverktøy

Tala som er rapportert inn i VIGO, viser seg i statistikk – og analyseverktøyet Qlik Sense. Tabellane under er henta derfrå.

I tabellane kan ein sjå kor mange i dei tre kulla som starta på studieførebuande og yrkesfagleg utdanningsprogram i 2020, 2021 og 2022 som hadde nynorsk og bokmål dei to eller tre åra. Det er mogleg å sjå korleis elevane fordeler seg på målform frå år til år.

Tabell 1. Elevar som begynte i VG1 studieførebuande og yrkesfagleg utdanningsprogram i 2020 og gjekk ut i 2022 og 2023. Antal elevar med bokmål og nynorsk som hovudmål.

Skuleår	Studieførebuande utdanningsprogram		Yrkesfagleg utdanningsprogram	
	Bokmål som hovudmål	Nynorsk som hovudmål	Bokmål som hovudmål	Nynorsk som hovudmål
2020/2021 VG1	2385 (80%)	230 (8%)	2514 (67%)	378 (10%)
2021/2022 VG2	2362 (85%)	351 (13%)	2586 (81%)	519 (16%)
2022/2023 VG3	2551 (94%)	132 (5%)		

Tabell 2. Elevar som begynte i VG1 studieførebuande og yrkesfagleg utdanningsprogram i 2021 og gjekk ut i 2023 og 2024. Antal elevar med bokmål og nynorsk som hovudmål.

Skuleår	Studieførebuande utdanningsprogram		Yrkesfagleg utdanningsprogram	
	Bokmål som hovudmål	Nynorsk som hovudmål	Bokmål som hovudmål	Nynorsk som hovudmål
2021/2022 VG1	2299 (81%)	401 (14%)	2799 (74%)	783 (21%)
2022/2023 VG2	2183 (84%)	361 (14%)	2635 (81%)	475 (15%)
2023/2024 VG3	2400 (93%)	156 (6%)		

Tabell 3. Elevar som begynte i VG1 studieførebuande og yrkesfagleg utdanningsprogram i 2022 og gjekk ut i 2024 og 2025. Antal elevar med bokmål og nynorsk som hovudmål.

Skuleår	Studieførebuande utdanningsprogram		Yrkesfagleg utdanningsprogram	
	Bokmål som hovudmål	Nynorsk som hovudmål	Bokmål som hovudmål	Nynorsk som hovudmål
2022/2023 VG1	2476 (83%)	359 (12%)	3078 (75%)	783 (19%)
2023/2024 VG2	2427 (89%)	259 (9%)	3078 (84%)	491 (13%)
2024/2025 VG3	2562 (95%)	128 (5%)		

Tala i tabellane må lesast med eit visst atterhald. Ein må vere klar over at det ikkje nødvendigvis er byte av målform som ligg bak all endring i antal og prosent. Det kan òg vere elevar som sluttar, byter utdanningsprogram, tar vidaregåande over fleire år eller tekniske feil i innsending av søknad.

Det er fleire elevar i inntaket med «blank» målform. Altså har dei ikkje kryssa av for kva skriftspråk som er hovudmålet deira når dei søker seg inn til vidaregåande skule. Eit døme på dette er at det i VG1 studieførebuande i 2020/2021 (tabell 1) er totalt 88% (80% bokmål + 8% nynorsk) som har anten nynorsk eller bokmål som hovudmål. Dei prosentane som manglar (12%) er elevar som står med «blank» målform.

At så mange står utan målform i VG1 kan det vere fleire årsaker til. Til dømes vil elevar som søker om fortrinn og individuell behandling bli registrert med målform manuelt etter at søknaden er sendt, og riktig målform blir kanskje ikkje registrert i InSchool før VG2 eller VG3. Det kan òg vere feil i systemet som gjer at elevar står utan målform.

Eit døme på ein slik feil, er kullet som begynte på yrkesfag i 2020. Ved oppstart av skuleåret 2020/2021 blei ingen elevar på Bryne og Karmsund VGS registrert med målform. Årsaka er ikkje heilt klar, men det kan vere ein feil med overføring av data til VIGO frå desse skulane akkurat dette året. Det kan vere hovudgrunnen til at heile 23% av yrkesfagselevane stod utan målform ved oppstart. Dei prosentane fordeler seg ut på nynorsk og bokmål i løpet av dei to åra på skulen, men tala for dette kullet på yrkesfag er ikkje pålitelege. Leser ein prosentane ukritisk utan informasjon om feilen, kan det nesten sjå ut som at mange av elevane på yrkesfag byter frå bokmål til nynorsk i løpet av vidaregåande opplæring, noko som ikkje er tilfelle.

Dersom ein elev blir tatt inn i VG1 utan målform registrert, er det heller ikkje sikkert at den riktige målforma blir registrert i InSchool før oppmeldinga til eksamen. Nokre skular har opplyst i undersøkinga (okt. 2025) at dei systematisk oppdaterer elevlister ved oppstart av VG1. Antakeleg er det fleire som ikkje gjer dette, så det kan difor vere ein prosentdel elevar som står i InSchool med «blank» målform òg på VG2. I VG3 er det framleis nokon som står oppført utan målform, og desse kan til dømes vere delkurselevar eller representerer dei som tidlegare har bestått norskfaget.

På grunn av inntaksfeilen skildra i avsnitta over, kan ein ikkje nytte tala frå yrkesfag for kullet som starta VG1 i 2020/2021 (tabell 1). Feilen ramma òg statistikken for studieførebuande utdanningsprogram, då Bryne har ein del av desse elevane på idrettsfag og studiespesialisering. Men sidan elevane går tre år på studieførebuande utdanningsprogram, er det mogleg å likevel sjå ein tendens. Det er på det meste 13% av elevane på studieførebuande i Rogaland fylke som har nynorsk som hovudmål i dette kullet. Når dei går ut av vidaregåande i VG3 er det 5% igjen. Men det er viktig å poengtere at statistikken ikkje viser om nokon av desse elevane sluttar, byter utdanningsprogram, tar vidaregåande over fleire år eller byter frå bokmål til nynorsk. Kanskje blir tala òg påverka av at det kjem tilbake bokmåselevar som har hatt opphald i utdanninga.

I kullet som starta på studieførebuande VG1 2021/2022 (tabell 2) er det på det meste 14% som har nynorsk som hovudmål. Når dei same elevane går ut i VG3 er talet redusert til 5%. På yrkesfag er det 21% på VG1 og 15% på VG2 som har nynorsk som hovudmål.

Kullet som starta på studieførebuande VG1 2022/2023 (tabell 3) har på det meste 12% elevar med nynorsk som hovudmål, mot 5% i VG3. På yrkesfag går prosenten frå 19% på VG1 til 13% på VG2.

Ein skule opplyser i undersøkinga at det var heile 18 elevar som byta frå nynorsk til bokmål skuleåret 2022/2023. Elevane påstod at dei eigentleg hadde søkt seg inn med bokmål i VIGO, men at dei stod med nynorsk som hovudmål i InSchool. Me kan ikkje vite om dette gjeld fleire elevar dette året, men slike hendingar og moglege feilregistreringar viser at ein skal vere forsiktig med å ta for sikre konklusjonar basert på tala ein har til rådighet.

Fylkesdirektørens vurderingar

Det er mogleg å sjå ein viss tendens med kor mange elevar som held på nynorsk som hovudmål gjennom utdanningsløpet.

Av elevane som starta vidaregåande opplæring i 2020-2022 hadde mellom 12-14% nynorsk som hovudmål på studieførebuande utdanningsprogram. Då desse kulla avslutta VG3 hadde 5% nynorsk som hovudmål. Av elevane som starta på yrkesfag 2021-2022 hadde mellom 19-21% nynorsk som hovudmål, mot 13-15% då desse kulla avslutta VG2. Som gjort reie for i saksframlegget så er ikkje talgrunnlaget frå 2020-inntaket på yrkesfag godt nok.

Det at prosenten for nynorsk går ned frå VG1 til VG2/VG3, treng ikkje utelukkande å bety at elevane byter frå nynorsk til bokmål. Grunnen kan òg vere elevar som sluttar, byter utdanningsprogram, tar vidaregåande over fleire år, byter frå bokmål til nynorsk eller at det i nokre tilfelle har skjedd ein feil ved innsøking. Fylkesdirektøren er difor forsiktig med å konkludere for bestemt kor mange elevar som held på nynorsk som hovudmål i vidaregåande opplæring

Konklusjon

Saka blir tatt til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Dato: 19.01.2026

Arkivreferanse: 2026/1624-1

Saksbehandler: Eiliv Fougner Janssen

Avdeling: Opplæring

Evaluering av gårdsdrift på Øksnevad videregående skole

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
10/2026	27.01.2026	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Norsk Landbruksrådgivning (NLR) har gjennomført en grundig evaluering av gårdsdrift og undervisning ved Øksnevad videregående skole, med mål om å belyse hvordan gårdsdriften kan organiseres best mulig i forhold til opplæringsformål.

Utredningen avdekker mangler som bør utbedres, blant annet knyttet til organisering av opplæringen, mangelfullt eller utdatert utstyr og samarbeid mellom gårdsdrift og de ulike avdelingene. Til hvert av forbedringsområdene foreslås tiltak som kan bidra til bedre dyrevelferd, sterkere smittevern, bedre samhandling eller økt grad av elevmedvirkning.

Det er viktig å understreke at rapporten gjenspeiler NLRs vurderinger og synspunkter. Fylkesdirektøren har kommentert særskilt tre forhold som omtales i rapporten, knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) på Øksnevad, dyrevelferd og arbeidsmiljø.

Parallelt med Norsk landbruksrådgivnings utredning har fylkeskommunen og skolen satt i gang og gjennomført mange tiltak for å øke kvaliteten på og relevansen av naturbruksutdanningen på Øksnevad. Rogaland fylkeskommune vil fortsette å

arbeide for å sikre høy kvalitet i opplæringen og gode rammevilkår for både elever og ansatte. Rapporten inneholder en rekke forslag til tiltak som vil bli tatt med i det videre utviklingsarbeidet ved skolen.

Fylkesdirektørens innstilling

Saken og rapporten fra Norsk landbruksrådgivning Rogaland (NLR) tas til orientering.

Eiliv Fougner Janssen

opplæringsdirektør

Bakgrunn for saken

I behandlingen av [FT-sak 147/2021 Rullering av skolebruksplanen 2021](#) vedtok fylkestinget følgende:

3. Opplæringsutvalget ber fylkesrådmannen om å legge fram en sak som beskriver utviklingsmulighetene for Øksnevad videregående skole som et tydeligere tilbud innenfor landbruksfag i Rogaland. Herunder muligheten for etablering av en agronomutdanning for voksne, fagbrev innen landbruk og eventuelt et fagskoletilbud. Opplæringsutvalget ber i samme sak om en vurdering av hvordan gårdsdriften ved skolen kan organiseres for å støtte best mulig opp om elevenes læring.

Våren 2022 utlyste fylkeskommunen, i tråd med siste del av vedtaket, et oppdrag om å evaluere gårdsdriften ved Øksnevad videregående skole og vurdere hvordan gårdsdriften kan organiseres best mulig i forhold til opplæringsformål. Norsk landbruksrådgiving Rogaland (NLR) fikk tilslaget.

Rapporten *Øksnevad videregående skole Evaluering av gårdsdrift og undervisning* ble overlevert Rogaland fylkeskommune i juli 2025.

Problemstilling

I denne saken presenterer fylkesdirektøren rapportens hovedfunn og forslag til tiltak. Videre presenteres noen av fylkeskommunens tiltak og grep som er iverksatt innenfor rammen av Øksnevadvisjonen for å gjøre skolen til et tydeligere tilbud innen landbruksfag. Flere av de tiltakene fylkeskommunen og skolen har iverksatt, svarer på utfordringer som rapporten peker på.

Fylkesdirektøren legger saken fram orientering.

Saksopplysninger

I rapporten tar NLR utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Er gårdsdriften riktig dimensjonert ift. opplæring av elevene, både gjennom sesongene i skoleåret og i forhold til utdanningsprogrammene som skolen tilbyr?
- Er samhandling mellom gårdsdrift og skole optimal for elevenes læring?
- Hvordan kan gårdsdriften organiseres for å støtte opp under eksisterende, nye læreplaner og nye tilbud ved skole?
- Hvilke ressurser trenger skolen for å gjennomføre opplæringen best mulig i forhold til nye læreplaner og nye tilbud?
- Hvilke muligheter finnes for å bedre drifts- og produksjonsplanlegging på gården?

Rapporten beskriver organisering av virksomheten ved Øksnevad vgs, økonomien ved skolen og gårdsdriften som pedagogisk arena. De ulike produksjonene beskrives og vurderes. Til sist i rapporten vurderes økonomiske, pedagogiske og samfunnsmessige konsekvenser av en eventuell nedskalering av gårdsdriften.

Evalueringen er basert på en økonomisk analyse av driften ved Øksnevad, intervjuer med ansatte, uttalelser fra Rogaland Bondelag og intervju med tidligere elever. Det er innhentet informasjon fra fylkeskommune, næring og skole, samt rapporter og politiske vedtak som omhandler landbruket generelt og Øksnevad vgs. Læreplanen for naturbruksutdanningen er brukt som bakgrunnsinformasjon for å vurdere skolens utdanningstilbud, spesielt for praktiske undervisningsarenaer.

RAPPORTENS HOVEDFUNN OG FORSLAG TIL TILTAK

Øksnevad videregående skole har et bredt utvalg av dyreslag og praksisarenaer, men utredningen avdekker utfordringer knyttet til:

- organisering av opplæringen
- utilstrekkelige praksisarenaer og foreldet utstyr
- samarbeidet mellom gårdsdrift og de ulike avdelingene

NLR forslår en rekke tiltak for å utbedre mangler som blant annet gjelder dyrevelferd, smittevern og grad av elevmedvirkning. Under er et utvalg av forslag til forbedringstiltak.

Tiltak som kan bidra til bedre organisering av opplæringen:

- Digitalisere informasjonsflyten
- Ta i bruk timeplanverktøy for praksisarenaer
- Øke ressurser og kapasitet til å følge opp elever med individuell opplæringsplan (ITO) i ordinære klasser
- Vurdere å etablere elevinternat

Tiltak knyttet til praksisarenaer og utstyr:

- Etablere nytt undervisningsfjøs (melkeproduksjon)
- Skifte til andre kuraser som er mer egnet for undervisningsformål (melkeproduksjon og ammeku)
- Skifte ut gammel innredning (gris og egg/fjørfe)
- Leie inn profesjonelle vaskere (gris og egg/fjørfe)
- Bygge toalettfasiliteter (gartneri og gårdsbutikk)
- Skaffe nytt utstyr (potet)

Tiltak som kan forbedre samhandlingen mellom gårdsdrift og skoledrift:

- Opprette mentorordning for nyansatte
- Bemanne gårdsverkstedet fra undervisningsstart

Videre skisserer NLR tre ulike modeller for framtidig organisering av gårdsdriften:

1. Forpakte bort gårdsdriften.

Dette er etter NLRs vurdering lite realistisk fordi det vil være lite attraktivt for en forpakter å ta over dagens drift.

2. Et to + to - løp med læretid utenfor skolen.

3. Nedskalere arealet som gårdsdriften disponerer.

NLR mener at skolen bør tenke kvalitet fremfor kvantitet, og holder fram alternativ 3 som det mest realistiske. I rapportens kapittel 8 rangeres husdyrhold og øvrig gårdsdrift ved hjelp av stjerner, der 1 er dårligst og 5 er best. Antall stjerner er basert på en totalvurdering av produksjonen basert på blant annet dyrevelferd, elevmedvirkning og smittevern. Flere av produksjonene får laveste score.

NLR peker på at færre dyr må til om en skal fortsette å bruke eksisterende husdyrarenaer. Det kan gi god og relevant undervisning hvis man legger vekt på kvalitet. Dyrevelferd blir stadig viktigere for forbrukerne. Øksnevad videregående

skole er sentral i landbruket i Rogaland og bør framstå som et eksempel for resten av regionen, både med hensyn til kvalitet og til fremtidsrettet produksjon.

Til sist i rapportens sammendrag skriver NLR:

«Landbruket i Rogaland har 40 000 melkekyr. For at Øksnevad vgs. skal være relevant for det lokale landbruket, burde skolen ha melkefjøs som praksisarena for undervisningen. Fjøset som står på skolen i dag, når ikke opp til dagens standard og må utbedres hvis man skal fortsette å tilby praksisundervisning i melkeproduksjon ved skolen.»

UTVIKLINGS- OG FORBEDRINGSARBEID 2022-2026

Parallelt med NLRs utredning har fylkeskommunen og skolen satt i gang og gjennomført mange tiltak. Blant en rekke grep som skal bidra til å løfte skolen og naturbruksutdanningen, vil fylkesdirektøren trekke fram disse tiltakene:

- Etableringen av Øksnevad-rådet og Øksnevadvisjonen
- Vedtaket om å bygge et nytt moderne løsdriftsfjøs
- Etablering av et grønt kompetansesenter på Øksnevad
- Arbeidet med å utrede etablering av fullskala biogassanlegg ved skolen

Øksnevad-rådet og Øksnevadvisjonen

Øksnevad-rådet ble etablert samtidig med bestillingen av rapporten. Oppdraget var å jobbe med visjon og framtidsplaner for skolen. Under navnet Øksnevadvisjonen er det gjennomført et betydelig utviklings- og forbedringsarbeid.

Øksnevadvisjonen har de to siste årene intensivt arbeidet med å øke kvaliteten på og relevansen av naturbruksutdanningen på Øksnevad. Målet er å styrke skolen som kompetanseleverandør for landbruksrelatert næring i regionen. Basert på tilbakemeldinger fra næringen er skolen på riktig vei.

En rapport som oppsummerer Øksnevadvisjonens arbeid skal være klar innen utgangen av februar 2026.

Nytt undervisningsfjøs

Dagens fjøs ble planlagt i 1997. Dyrevelferden i dagens fjøs tilfredsstiller ikke dagens regelverk. Det gjelder i første rekke størrelsen på gangarealer og liggebåser i

melkekuavdelingen, der kviger blir oppstallet i binger med spaltegulv som liggeunderlag. Lovverket åpner for dette i bygninger som er oppført før 2004, men for en utdanningsinstitusjon som skal gi opplæring til framtidens agronomer, framstår dette som en foreldet løsning som går på akkord med dyrevelferden.

Rogaland fylkeskommune har inngått et samarbeid med TINE meieriers rådgivningsteam for faglig støtte i prosjekteringen av et nytt og moderne løsdriftsfjøs. Overordnet programmering og brukermedvirkning startet i august 2025, med mål om å legge fram rom- og funksjonsprogram (RFP) våren 2026. Prosjektet har en ramme på snaut 50 mill. kroner og er planlagt slutført i 2029.

Grønt kompetansesenter

[FT-sak 99/2025 Grønt kompetansesenter på Øksnevad](#) ble fremmet for fylkestinget 28. oktober 2025. I behandlingen av saken ba fylkestinget om at fylkesdirektøren tydeliggjør oppgavefordelingen mellom fagskole, vgs og andre aktører i kompetansesenteret i det videre arbeidet, og jobber videre med organiseringen av kompetansesenteret.

I Økonomiplan 2026-2029 og årsbudsjett 2026 ble det satt av midler til to stillinger til etablering av et grønt kompetansesenter på Øksnevad.

Vedtatt budsjett:

År	Beløp [mill]	Kommentar
2026	1,6	En stilling hele året. En stilling fra august
2027	2,2	To stillinger hele året
2028	1,1	To stillinger hvorav den ene tilstrebes å bli selvfinansiert
2029	1,1	To stillinger hvorav den ene tilstrebes å bli selvfinansiert

Senteret vil fungere som motor, megler og møteplass for landbrukssektoren på Jæren og i Rogaland og inkludere etablering av fagskoletilbud, tilrettelegging for forskning og innovasjon, samt kurs- og møteaktivitet. Arbeidet støtter seg blant annet på intensjonsavtale om samarbeid med NIBIO og kan ses på som en videreføring og permanent forankring av Øksnevadvisjonen.

Et grønt kompetansesenter på Øksnevad vil være en samlende og nøytral arena der skolen, landbruket, næringslivet, organisasjonene, gründere, forskningen, academia

m. fl. kan spille hverandre gode og bidra til å styrke, foredle og fornye regionens og landets kompetanse innen landbruket.

Politisk sak om organisering av kompetansesenteret legges fram for de folkevalgte i mars 2026.

Biogassanlegg på Øksnevad

Rogaland fylkeskommune vil utrede muligheten for å inngå kontrakt med en industriell aktør for utbygging og drift av fullskala biogassanlegg på en tomt tilknyttet Øksnevad videregående skole. Formålet med et eventuelt anlegg er å bidra til bærekraftig energiproduksjon og tilby en læringsarena for elever innen realfag, naturbruk og prosessfag, både på videregående nivå og fagskolenivå.

Fylkesdirektørens vurderinger

Norsk Landbruksrådgivning (NLR) har gjennomført en grundig evaluering av gårdsdrift og undervisning ved Øksnevad videregående skole, med mål om å belyse hvordan gårdsdriften kan organiseres best mulig i forhold til opplæringsformål. Utredningen avdekker mangler som bør utbedres knyttet til blant annet organisering av opplæringen, mangelfullt eller utdatert utstyr og samarbeid mellom gårdsdrift og de ulike avdelingene.

Parallelt med NLRs utredning har fylkeskommunen og skolen satt i gang og gjennomført mange tiltak for å øke kvaliteten på og relevansen av naturbruksutdanningen på Øksnevad. Disse tiltakene svarer ut flere av de utfordringene NLR peker på i sin rapport.

Det har tatt noe tid fra rapporten ble bestilt av Norsk landbruksrådgivning (NLR) til den ble levert. Dette har ikke vært til hinder for et betydelig utviklings- og forbedringsarbeid knyttet til Øksnevad videregående skole. Både nytt undervisningsfjøs, utredning av fullskala biogassanlegg og et grønt kompetansesenter vil styrke skolen som kompetanseleverandør til landbruket i regionen, i tråd med målene for skolen og Rogaland fylkeskommune.

Utredningsarbeid som dette kan være en brekkstang for å få konkretisert og iverksatt nødvendige tiltak. Sann sett kan det ses på som en styrke at utredningen har strukket seg ut i tid utover det som var planlagt og forventet.

Av alle funn og vurderinger, er det tre forhold fylkesdirektøren ønsker å kommentere særskilt, knyttet til dyrevelferd, arbeidsmiljø og tilrettelagt opplæring.

Om dyrevelferd

I rapportens kapittel 8 rangeres husdyrhold og øvrig gårdsdrift ved hjelp av stjerner, der 1 er dårligst og 5 er best. Antall stjerner er basert på en totalvurdering av produksjonen basert på blant annet dyrevelferd, elevmedvirkning og smittevern. Flere av produksjonene får laveste score.

Fylkesdirektøren tar disse funnene på alvor. Nytt undervisningsfjøs på Øksnevad er under prosjektering. Det vil rette opp flere av manglene som påpekes i rapporten.

Tiltak for å bedre arbeidsmiljøet

I intervjuprosessen fremkom det at det har vært samarbeidsutfordringer mellom ansatte på skolen som har gått ut over kvaliteten på undervisningen.

Fylkesdirektøren har tatt tak i og jobber aktivt med å løse disse utfordringene.

Om tilrettelagt opplæring

I kapittel 6 Gårdsdriften som pedagogisk arena omtales tilrettelagt opplæring:

«Det kan tenkes at Øksnevad vgs. kan tape på at de i konkurranse med andre private naturbruksskoler har et annet inntakssystem med krav til å ha en større andel elever med krav på tilrettelagt undervisning i ordinære klasser. Kan skolen få et stempel på at det er lavere nivå på undervisningen fordi fremgangen i undervisningen lider av at det ikke settes inn nok ressurs og at det er for lav kapasitet til å se alle elevene. Dette er noe som burde tas opp som er reelt problem for skolens utvikling og konkurranse mot andre naturbruksskoler på markedet.» (s. 36)

Fylkesdirektøren deler ikke dette synet. Å inkludere elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring i ordinære klasser er et sentralt prinsipp for fylkeskommunen.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune vil fortsette å arbeide for å sikre høy kvalitet i opplæringen og gode rammevilkår for både elever og ansatte ved Øksnevad vgs. Rapporten inneholder en rekke forslag til tiltak som vil bli tatt med i det videre utviklingsarbeidet

ved skolen, sammen med igangsatte og planlagte utviklingsprosjekt som er beskrevet i saken.

Med denne rapporten er siste del av fylkestingets vedtak fulgt opp. Første del av vedtaket er svart ut med etableringen av Øksnevad-rådet i 2022 og arbeidet med Øksnevadvisjonen. Med etableringen av et grønt kompetansesenter fortsetter fylkeskommunen og skolen dette viktige utviklingsarbeidet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.